ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5754 — 1904 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21/3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1905 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 27 ՆԵՎՎԱԴԱ. 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5754

درعلیه ادهلیه ﴿ آره‌وك ﴾ فرنجی اداره‌سنه مراجعت اولنور

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱԼԻՒ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյոյ եւ զաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մեռուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

Տօնական օրերու մերձաւորութեան առթիւ, Նպաստից Ցանձնաժողովը իր այս օրուան նիստին մէջ պիտի զբաղի «Ցիսուս Մանուկ»ի նուիրատուութեան նախապատրաստութիւններովը։ Ինչպէս նախորդ տարիներ ալ կատարուեցաւ, Պատրիարքական կոնդակ մը կը հրաւիրէ բարեպաշտներն ու բարեգործները՝ այս առնչութեամբ նպաստ մը ընել գաւառային նեղութեանց ենթակայ դպրոցներուն, որոնցմէ աղքատիկ ազգայիներուն, Տարեգլխի ու Մըսնայնդի առթիւ անոնց ուրախութիւն մը պատճառելու համար։ Եւ տարակոյս չկայ որ, սիրոյ անգամներու պէս, իր արդիւնքը պիտի ունենայ այս հրաւէրը որ հանրութեան սրտին կը խօսի եւ կոչում կ'ընէ անոր մարդասիրական զգացումներուն,

Այս վճռակամութիւնը ունենալով հանդերձ, կ'արժէ տակաւին չմոռնալ այս բարեգործական պէտքին կարեւորութիւնը։ Նեղութեան Ցանձնաժողովին գործը, ինչպէս յայտնի է, կարի դժուարացած է՝ հարստութիւններուն նուազելուն եւ պէտքերուն անընդունակ ըլլալուն պատճառաւ։ Դատարանային ու գիւղական աղքատիկ դպրոցներ, պարզ նախակրթարաններ, որոնք չատ հմտա պիտանի մը ունին, տարեկան քանի մը տակի ծախք միայն, զոյն ալ կրնանալու հարկին մէջ գտնուելու, վասն զի կեդրոնը՝ ամենուն ալ հասնելու հարկին առջեւ՝ իւրաքանչիւրին յատկացուցած իր նպաստի գումարները զեղչել պարտաւորեցաւ։ Իր ստացած նուիրատուութեանց նուազելուն համեմատութեամբ։ Դպրոցներ, որոնք տակէ առաջ տարեկան 4-5 տակի կը սառնային, հիմա հազիւ 2-3. եւ երբեմն ուրիշ պակաս կը տառնան. ու նիւթական այդ նեղեկի տարմանին յարմարցուցած են իրենց մատակարարութիւնը։ Ու դարձեալ, ծայրայեղ խնայողութեամբ, մեծ աշխատութեամբ է որ Նպաստից Ցանձնաժողովը կը հասնի եղած գիմումներուն ու խնդրանքներուն։ Աւար ապացոյցներէն մէկն ալ սա է որ, դաստիարակներու վճռամտութիւնովը կը յուսայ լեցնել այն բացը՝ որ գոյացած է նուիրատուութեանց պակասելովը։

Ակէ առաջ, արհեստական կրթութեան մղում տալու ծրագիր մը ընդունեց, որ աղքատիկ ազգ ապագան պիտի ապահովէր, անոնց օգտվեցնելով իրենց ապրուստը հայթայթելու բանականապէս արհեստ մը, քանի մը տարուան մէջ։ Բայց, դրամագլուխի չգոյութեան պատճառով, այդ ծրագիրն իսկ քանի մը գաւառներու մէջ միայն գործադրութեան սկզբնաւորութիւն մը ունեցաւ, մինչդեռ անոր ամբողջական գործադրութիւնը՝ այնքան բարեբար արդիւնք մը ունենալ կը խոստանար։

Այս բոլոր պարագաները աչքի առջեւ ունենալով, դիւրին է մակարերել թէ ինչ անկասկածելի կը սպասեն նպաստընկալ վարժարաններուն սաները՝ «Ցիսուս Մանուկ»ի նուիրատուութեանց արդիւնաւորմանը։ Ունեւոր եւ միջին դասակարգը, — վասն զի այդ նուիրատուութիւնը հարուստներուն միայն վերապահուած չէ, — իրենց ընտանեկան ու բարեկամական շրջանակներուն մէջ ինչ նուէրներ ալ որ առն Ամանորի առթիւ եւ ի՛նչ հմայք ալ ղրան, բոլորովին տարբեր է այն հոգեկան սիփերար սպասուութիւնը զոր պիտի ղրան, հեռաբրնակ աղքատիկ ազգ ըլլալիք նուիրատուութեան մը մասնակցելով։ Հաւաքական բարիք մը անհատականորէն կը զանազանուի անով, որ տրուած գումարին քանակը տ'րքան ալ համեստ ըլլայ, այդ մասնիկներուն ամբողջութեան առաջ բերած ուրախութեան եւ օրհնէնքներուն մասնակից կ'ընէ բոլոր նուիրատուները մէկտեղ։ Ոչի մը ատաղը՝ մասնակցած կ'ըլլայ քան-երեսուն գիւղական դպրոցի կամ հարիւրաւոր աղքատիկ ազգ միանգամայն եղած նպաստներուն։

Մեր համոզմանքը, իր ամէն դասակարգերուն մէջ կը կրէ արդէն բարեգործութեան ու աղքատասիրութեան ոգին, եւ «Ցիսուս Մանուկ»ի նուիրատուութեան արդիւնաւորութիւնը անգամ մըն ալ պիտի գայ հաստատել այդ զգացմանց ո՛րքան առատորէն ըլլալը։

Տ. Ա.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

(Ա Ի Ա Ն Դ Ա Վ Ի Դ)

«Նիլոսի լոյս» գեղեց Եռվէն քաղաքին արքանդէն, որուն հոգին մինչեւ այն ատեն ջուրերուն վրայ կը չրջէր, իր լոյս վարսերը ալիքներուն վրայ տարածած։

Կարծես բոլոր տարրերը կը խայտային այդ լանկուցիկ գեղազարդութիւններուն ու բվանդակ մեծավայելչութիւններուն վրայ։

Ներակերտ երկնքի կամարներուն մէջ մի ճանճուտը, դրախտի թեւաւորներուն բոլոր համերգութիւնները, ու ծառերու սօսափիւնը հրճուանք կը թափէին կոյս, ոսկեղ երկրին վրայ։

Աւա՜ղ, համակ թափուր բնութեան մը գոյը կը թափուէր այդ ծիծաղներուն ցաքը, առանց ըմբշխնուելու ո՛չ մէկ շնչաւորի կողմէ։

Որչեցաւ Եռվէն... Աղիկա նեմսութիւն մը կը նշանակէր իր մեծութեան, վեհութեան համար։ Ու հրակեղ նայուածքը անգամ մըն ալ սեւեռեց նոր աշխարհին վրայ եւ ժուռ եկաւ պահ մը։

«Ամէն բան ամբողջ է. ըստ Աստուած. իմ միանձնական մեծափառութիւններէս ամէն ինչ նուիրեցի աշխարհին. ա՛լ թող ընթանայ իր ուզած ձեւով եւ լուսեանապէս։

* *

Կեանքի տափակ միօրինակութենէն ու անգործութենէն ձանձրացած, ցուրտ յօրանջում մը բրթաւ Եռվէնի կուրծքին, ու գնաց միացաւ դրախտի հողերուն։ Պահ մը եաքը մարդ էակը, ինքն ալ իր բովանդակ էութեամբը ձանձրոյթ, լոյս աշխարհ կուգար։

Բնութեան բիւր զմայլանքի տեսարաններէն ու անուն վայելչութիւններէն կը ձանձրանար, սակայն, Ադամ, ինչպէս Արարիչն ալ կը ձանձրանար իր անընդունելութենէն։ Երկուքն ալ ձանձրախի հիւանդութեամբ վարակուած էին, ու երկուքն ալ իրար կը գերազանցէին այդ միեւնոյն տրամադրութիւններուն մէջ։

Այդ ձանձրոյթի ժամերուն, երբ Ադամ կը նիրհէր եդեմի ծառերուն տակ. Եռվէն՝ նմանը սաղծելու համար՝ անոր կողին մէկ խմբէն առաւ մաս մը, ու ճարտար չինութեամբ մը նեան ստեղծագործեց։

* *

Վեցերորդ օրուան արշալոյսը ծագած էր, երբ Եռվէն անգամ մըն ալ մտեցաւ Ադամի. «Ահա՛ քեզի՝ որ ընկեր մը, ըսաւ, համակ գեղ, շնորհ, հրապոյրներով օժտուած։ Դուն ալ կը ձանձրանաս, ո՛վ թշուառ մարդ, ուրեմն զուարթ բնութիւնը թո՛ղ քուկդ ըլլայ իր բոլոր գեղեցկութիւնով, դուն միայն ըմբշխնէ, վայելէ զանոնք, թո՛ղ քեզի համար երգեն սիգը, թեւաւորները, թո՛ղ քեզի համար բուրեն ծաղիկները, եւ եթէ գոհ չես, առ քեզի ընկե՛ր մըն ալ։ միայն թէ զո՛ւշացիր»։

Ու Եռվէն Ադամին կուտար Եւան. պատկեր մը՝ որ անոր պատկերին ճշգրիտ անդրադարձումն էր, բայց աւելի անընդունակ չքնաղագիւտ, արեւէն եւ լուսինէն աւելի գերազանց, կարծես հուրհնեբուս աշխարհէն փոխադրուած ըլլար ա՛նիկա։ Ադամ կը սիրէր Եւան, իբրեւ թէ սիրելու համար միայն ստեղծուած ըլլար անիկա։ Եւան՝ մարմնական հրապոյրներէն իր բովանդակ զգայականութիւնը տրբ չառած, կուրծքին վրայ կը սեղմէր զանի, վարդ տաներէն ու չրթներէն համբոյրներ քաղելով։ Ադամ չէր նախազգար թէ այդքան հեշտութիւններուն մէջ վիհ մը կար Եւայի չոգարձակ ալիքներուն խորը։

* *

Շատ օրեր անցան, ու Ադամ բոլոր այդ սէրերէն, վայելչներէն եւ հեշտութիւններէն յագեցած, կը յօրանջէր։ կը ձանձրանար անդադար։ Աւելի վատ իսէլներ, երջանկաւէտ հանգստութիւններ կ'երազէր։ Եւան էր որ այս անգամ կը դրդեր Ադամը, անմահութիւն պահանջելու Աստուծմէ։ Եռվէն ամէն ինչ կուտար լիառատ, բայց կենդանական անյագուրդ հոգին գոհանալ չէր գիտեր։ «Աւելին պահանջէ, կ'ըսէր, Աստուածութեան կէսը պահանջէ, հանգստութիւն, երջանկութիւն պահանջէ» ու Ադամ միշտ կը թըղկոր Եռվէնի։

Զայրացաւ Եռվէն։ Ու իրիկուն մը, լանկարժ, Եռվէն ցցուելով, Ադամի ձեռքէն բռնեց, «եկօ՛ք քեզ ասենիմ փնտռած իսէլիդ, հանդիսարդ», ըսաւ։

Ցերեկի արեւին յոգնորդած էին ազատ լուսինկան։ Մինչեւ կէս գիշեր քալեցին երկուքն ալ, լուռ անբարբառ։ Ադամ միջոց մը ցուրտ պաղ մը զգաց։ Եռվէն անհերեւութացած էր քովէն, եւ իր տեղեւ կը դտնէր վիհ մը, վիհ մը սարսռազդեցիկ։

Ադամ գիշերային այդ արհաւրամբութեան մեծութեան եւ լուութեան մէջ, իր անեւելի խուսափումներուն ու երկիւղներուն մասնաւոր, որոշ կը լսէր Եռվէնի ձայնը, զոր կ'օրհասը ամպերու խորերէն. «Զանձրոյթի մարդ, հա՛ է փնտռած իսէլդ ու յաւիտենական հանգիստդ»։

ԱԲԻԿ ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԸ ՋԱԲՈՆԻ ՄԷՋ

Ճարտնցին պէտք չէ գնահատուի իբր պատերազմիկ միայն, որպէս կը ներկայանայ հիմա։ Հեղինամբոյր ժողովուրդ մըն է որ մասնաւորապէս կը սիրէ մանկութիւնը։ Մայրագոյն-Աբեւելքի այդ երկիրը, առանց չափազանցութեան, աղոց դրախտը կրնայ նկատուիլ։

Մանուկը ծնելուն պէս՝ անոր նկատմամբ զգացուած սէրը ի յայտ կուգայ հազար ու մէկ հոգածութիւններով։ չարունակ կը փայփայուի ու կը սիրուի։

Մինդեան հարիւրերորդ օրը՝ ընտանեկան հա՛դէս մը կը կատարուի, ուր առաջին անգամ կը գրուէ մանուկը։

Այդ օրը, ընտանիքին բարեկամները եւ ազգականները կը նուիրեն անուշեղէններ, խաղալիկներ, հագուստներ եւ նոյն իսկ արծաթէ չինուած առարկաներ։

Երեք ամսուան եղած միջոցին, զան իր անդրանիկ եղբօր կամ քրոջ կանգէ կը կապեն, մինչ այս վերջինը անկան դարձերով կը պարպի։ Աղքատ դասակարգին մէջ այսպէս կ'ըլլայ։

Այնուհետեւ, մանուկը բաւօթեայ կ'անցնէ օրուան մեծ մասը։

Տղուն կարնաուութիւնը Ճարտնի մէջ՝ Ճանկարծ պառաւին լսեց.

—Սէն-Մարդէն-արիրս։

Պէտք էր դուռը բանալ եւ ճանապարհ, վասն զի չոգեկառքը չէր սպասեր։

Տղան կը ծռէր՝ դուրսէն նիգը բանալու. կառուղիզը օգնութեան հասաւ։

—Հո՞ պիտի իլնես, պղտիկ մ՚անչ։

—Այո՛, պարն։

Եւ պատասխանելով, կը յառաջանար դարպասին վրայէն, իր պղտիկ ծրարը բռնած։

Ցեղայ վայրաշարժը սուլեց եւ վագոնները սկսան շարժիլ։

Տղան միայն կարմիր լապտերը կը տեսնէր որ վերջալոյսին մէջ կը հեռանար։

—Ի՜նչ կ'ընես հոս։

Վեր ցատքեց երդէ արթնցողի մը նման։

—Հոս կը բնակիմ։

—Տմսակ ունի՞ս։

—Ահա՛, պարն։

—Ուրեմն գնա՛, հասկէ է դուռը։

Բօլօ երկու անգամ երկնել չուտաս... ու իր եռեւեռն մարդը դուռը գոցեց։

Ոչ ոք կար։

Դիւղը՝ որուն տուները ընդ աղօտ կ'երեւէին, հեռուն էր... շատ հեռու... դեպ ի հարաւակողմը։

Ու արեւմտաքին այն կողմը, ուրկէ երկաթուղին կ'երկարէր, դաշտը կը գտնուէր...

Կարմրագոյն ու անմշակ դաշտը, ուր միայն արեւէն մրկած մանրախիներ կային... դաշտը զոր կարելու անցնելու էր... քանի որ Աբլ հոն էր, բոլորովին անդիի ծայրը, տասնչորսթը քիլոմէթր հեռու կը գտնուէր։

Իր կապոյտ կնգաղիկը դնելով ուսերուն վրայ, որովհետեւ չոր հով մը փչել կը սկսէր, Բօլօ ուղղութիւնը չկորսնցնելու համար, անկիւղ յառաջացաւ այն ճամբէն, որ երկաթուղիին ծառապատնէշը կը պատէր։

Այս առանձնութիւնը քիլոմէթրը չէին վախցներ զինքը։ ինչ որ կը ճանձրացնէր, գիշերն էր որ վրայ պիտի հասնէր... մնաց որ՝ հովը հազիւհազ կը սառկանար։

Բէ՛հ, պիտի հասնէր, ի՛նչ որ ալ ըլլար։

Ու գլխարկը մինչեւ ականջները ծռած, կ'երթար, մէյ-մէյ կ'երթար...

. . . . . .

Դիւղը էր... լուսինը սուսեր կը թողուր խիճաքարերուն վրայ... հովը ամբողջ փչին իր դէմքին կը նետէր։ Կրրցածին չափ կը քալէր։ Մէկ անգամ միայն կանգ առած էր մեծ ծակի մը մէջ, ուր հիւսիս-արեւմտեան հովը չէր զգացուեր։

Հոս իր հացը կերած եւ հանգչած էր։

Բայց անկէ ի վեր գանէ երկու-երեք ժամ անցած էր։

Ահ եթէ այս հովը չըլլար, որ ամէն քայլին կը սառեցնէր զինքը, որ պահ մը առաջ երկաթուղիին ցցապատնէշին զարկած էր, լոգնած չպիտի ըլլար, եւ ոչ ալ չնչասպառ։

Բայց վերջապէս հոն չէր կրնար մնալ, այնպէս չէ՞... Պէտք էր քալել մինչեւ վերջ եւ հակառակ լոգնութեան։

Ի՜նչ բարեբախտութիւն... լոյս մը... երկու... որոնք կը մօտենային... թերեւս Աբլն է... Աբլ անշուշտ... բայց այո՛... ասուն մը կը տեսնէր...

Նոքէն համբոյրը՝ մեր է՛ն ազուր մէկ վայելումն է, մեր սիրա-ծաղիկին վրայ կաթկթող վճիտ ցօղը մարգարտամարիկ։

Շո՛ւտ սիրելի, շատ անուշ, շատ պաշտելի են հոգիին համար, փոփուկ համբոյրները, ազուորին համբոյրները...։

Գ.Ռ. Դանիլեանցեան

ՀԱՄԲՈՅՐԸ

(ԱՐՁԱԿ ԳԵՐԹՈՒԱԾ)

Շատ անգամ մեր սիրտերը խաղաղ են ու անվրդով, բայց քիչ մը լեռայ, լուզմունքի ու սիրոյ ելեկտրականութիւն մը կը լեցնէ մեր սիրտերը, որպէս սէրն ու լոյզերն ալ մեր չուրթերուն կը վազեն եւ կ'ելեկտրականացնեն զանոնք։ Այս ճիշդ լուզմունքը՝ համբոյրի մը երանկաւէտ ու գերանուրբ հաճոյքին մէջ կը ծրարենք։ Ահա՛ ա՛ւ է համբոյրը, համակ հրապոյր։

Աչքերը ազուոր նայուածքներ ունին, տրտերը՝ բոսոր նրբերանգումներ, իսկ չուրթերը՝ ժպիտ ու համբոյրը։ Այս երկու քոյր-անուշութիւնները ունին անոնք իրենց վարդ ծոցին մէջ պահուած. քրքջէ՛ վարդաթոյր չուրթերուն նրբագիծ փափկութիւնը, այս զոյգ գանձերը պիտի գանեա հան, ժպիտ ու համբո՛ւրը։

Համբո՛ւրը սիրոյ ու գթութի է՛նն է՝ նաեւ, է՛ն փոփուկ ու է՛ն անհիւթ մէկ թռիչն է, մէկ ալեցքը, երբ չուրթերուն վրայէն կը չուժէ իր վարդ-թեւերը։ Համբո՛ւրը մեր հոգիին թռչունն է։ կոթիլ կոթիլ կը կոթի մեր սիրտը, մեր հաւատներուն մէջէն։ Համբոյրէն զատ հոգեբուն ու սուրբ բան մը չունինք տալու անոնց զոր կը սիրենք։ չուրթերու կարմիրին մէջ մարող համբոյրին խալ չափազանցը՝ սիրոյ վանկ մըն է մեր սիրտին թրթռուն թեւերէն փրթած, որ կ'երթայ իր տրամագնդը գտնելու քոյր-սրտի մը համանունչին քնարին վրայ։

Համբո՛ւրը որքան հանն է ու հոգիին բ՛ւրը, հա՛մ, բ՛ւր, անուշ ու խնկահամ...։

Սիրո՛յ համբոյրը, համբոյրներու մայրքերքնուն է։ Սէ՛ր, ա՛նքան անհիւթ, ա՛նքան եթերային, ի՞նչ բանի մէջ կրնայ ծրարուիլ եթէ ոչ համբոյրի անուշ ու թաւշափափուկ թեւերուն մէջ։ Տաքցած ու դողդոջ չուրթեր կ'ուզեն իրենց լեցունութիւնը պարպել, կը փնտռեն բոսոր ու թարշ տրտեր՝ իրենց պէս ելեկտրականացած, ու երբ գտնեն՝ կը հպին փափկորէն, ուրկէ թեւ կ'առնէ եթերային ծնունդ մը, սիրո՛յ համբոյրը...։ Ինչ անուշ է քոյր-հոգիներու, սիրող սիրտերու գրկախառնումը, սիրոյ համբոյրներով կենդանացած...։ Մոգնիսող է սիրոյ համբոյրը։

Սիրոյ համբոյրին հետ կայ նաեւ գթութի համբոյրը, զոր մայրիկը կը դնէ վար ինկած զաւկին ցաւած մինչեկի թարիկներուն վրայ։

Կարօտի համբոյրը հապա, ո՞ւրքան կը զովացնէ մեր հոգիները, երբ տարուս թեան ծոցին մեր գիրկին մէջ ինկած կը տեսնենք մեր մէկ սիրտքանը։ Ի՞նչ կ'ըլլայ մեր առաջին խօսքը։ շարժումը ու ճիչը, եթէ ոչ դշխոյ կարօտի է՛ն տարքուկ համբոյրները։ անոնցմէ աւելի ի՞նչ կայ պերճախօս ու գեղավարը...։

Բայց հրաժեշտի համբոյրները, կարկամ են անոնք, որոնց հուրը կ'այրէ մեր տրտերն ու չուրթերը չատ, չա՜տ օրեր, մինչեւ որ կրկին միաւորմի ու վայելումի գրկախառնումներուն մէջ չպարզկին նորէն։

Համբոյրներու մէջ է՛ն նուիրականն ու հոգեգրգռունն է, գերավէ՛ծ թարշ, մայրիկին համբոյրը. օ՜հ. պաշտելի է ան երբ ա՛նքան խանդաղատանքով պարուրուած կուգայ հանգչիլ ու թառիլ մեր ճակատներուն եւ տրտերուն վրայ, սիրոյ ելեկտրականութիւնով սղղելով զանոնք։ Համբոյրներու է՛ն անուշն է ան, մայրիկին համբոյրը։

Բայց սեւ համբոյր մը կայ, Ցեղային համբոյրը. ա՛ջոփ գարշելի է ան։

Նոքէն համբոյրը՝ մեր է՛ն ազուր մէկ վայելումն է, մեր սիրա-ծաղիկին վրայ կաթկթող վճիտ ցօղը մարգարտամարիկ։

Շո՛ւտ սիրելի, շատ անուշ, շատ պաշտելի են հոգիին համար, փոփուկ համբոյրները, ազուորին համբոյրները...։

Գ.Ռ. Դանիլեանցեան

ԱՄԱՍԻԱ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

Ա.

Ամասիոյ հայ համայնքին ֆիզիքական ու բարոյական նկարագիրը, իր բարքերը, իր սովորութիւնները, իր աւելորդապաշտութիւնները, իր հոգեխօսական եւ բընախօսական վիճակները, վերջապէս իր ապրելու եղանակը, իրենց նրբին երանգներով ուրուագծելն առաջ, պէտք կը ըզգամ նախապէս զայն շրջապատող միջավայրը ներկայացնել։ Ամասիա իր լեռնային դիրքով, բարբարոսին հակապատկերն է, իր դրսի քաղաքին, Մարզուանի։ Այս վերջինիս, մինչ արգաւանդ լեռնադաշտի մը գագը ընկղմուած, այգաւէտ բլրակներով, ցնծուն մրգաստաններով, ոսկեգէս, ծի-նուտ ալեւոր բանուած չքնաղ ջրլանակի մը մէջ կը ժպտի, ասդին, Ամասիա, սմաստաց, լերկ ու ապառաժուտ լեռներու կ'ոգին վրայ կպած՝ կը մնայ։ Ժայռերու այդ անագին կոյտերը, որոնք անհուսաբար գագաթներով, երկնաբերձ լեռներու երկարեակ շղթայ մը կը յորինեն, Մարզուանի եւ Ամասիոյ ճիշդ մէջտեղը Սեսի-գոր անուանի, ճօթը ընդարձակմասալ կոյս հովիտներու — որ անշրջի ըլլալնուն պատճառաւ, աշխարհի սահեղծումէն ի վեր երկագործին խափը երբեք իր հեաքը չէ ձգած հոն — թերակղզիաձեւ չրջուն մը բոլորելէ յետոյ այնքան կուգան կը մօտենան իրարու, որ հազիւ հաղ անցք մը կը մնայ Իրիսի, կարենալ շարունակելու համար իր արագ բայց խաղաղ ընթացքը։ Ու այդ կէտէն սկսելով, համամասաբար բարձրութեամբ լեռներու այդ զոյգ շղթան, գրկելով Իրիսը, զանգահեակական դիկզակ գիծերով, կերծի ձեւով, երեք ժամ շարունակ իր ամբլ կաղերը կը ցուցադրէ։ Անոնց ներսիսրուն մէջ բուսական չորցած լի՛դ մը իսկ չես նշմարեր, եւ ա՛ւր թռչունը սարսռալով կը ալանայ, լանկարծ, դերբակ այդ դիներու չարքէ մը լեռայ կը պարզէ առջեւդ հին քաղաքը, Ամասիան, որ Իրիսի երկու ափերը պատուարող լեռներու քանցքին վրայ է մագլցած, Այդ լերկ ու ամայի լեռները, չե՛ն տար անառատատ լերանց վեհութիւնը, խաղաղող վանկերու ու ցնծուն թաւուաքներու բանաստեղծութիւնը, երբ մագլցելով կ'այցելես քարտիները, կը զմայլես հրեշային աշխատութեամբ ձեռք բերուած այդ ժայռէ խղճկներուն վրայ։

Ամասիա հին եւ սիրուն քաղաքն է։ Ու իրեն կռնակ տուող լեռներուն վերասլաց գագաթներէն՝ արշալոյսը շեղակի, ամէն առաւ, իր ծիրանագոյն ճառա՛ չներով 5000 աւուներու երդիքները կը ջնարակէ։ Ամառը ոսկալի տաք կ'ընէ, մանաւանդ դէմ առ դէմ ցցուող այն անոգին ժայռերը, որոնք խեղդելու սարսռեան կը սահմանափակեն հորիզոնը, երբ ամառուան տապէն կարմրած՝ իրենց կիզիչ արտաշնչութիւնները կը խառնեն արեւուն բացեղ ճառագներով եռաւղիղ մթնոլորտին՝ որ կը սաւառնի քաղաքին վրայ, ա՛լ անառնելի կ'ըլլայ Ամասիոյ կեանքը։ Իսկ ձմեռը, ընդհակառակը, սառկալի ցուրտ կ'ընէ, այնպէս որ լճանա Իրիս

Խեղճ Բօլօ... այդ տունը մենաւոր ու փակ էր...

Ռաֆէլի պղտիկ կայարանն էր, որ ճամբուն վրայ կրակ վառած էր. ամէն բան գոց էր, ամէն օք քնացած, որովհետեւ այդ ժամուն այլ եւս կառախումբի սպասելու ժամ չէր...

Տակաւին Աբլ ուրը քիլոմէթր հեռու էր... Տղան խանգաւթենէ կը մեռնէր... հիւսիս-արեւմտեան հովը այժմ ուժգին կը փչէր...

Նոյն իսկ ճամբան չէր տեսնուեր, որովհետեւ լուսինը կատարի հովէն մղուած, ամպերուն կողերուն տակ կ'անհետեւանար։

Ու տղան, խեղճ տղան, ցրտասարսուռ, ինկաւ մարած, այդ անձայն ու գոց տան պատին յենած...

Բաւական ժամանակ մնաց... սրսռեղած, խելակորոյս, փոթորկին մեղմանալն սպասելով, ինչպէս նաեւ առաւցեալ լուսնէն նեղլի մը, որ քիչ մը առաջ այս արհաւրալից գիշերը կը լուսաւորէր։

(Շարունակելի)

ԲՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ՍԱՍԱՆԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻՒՆ ՏԱԿ

Թ

ԴԻՊՈՒԱԾԸ

Ու քանի մը վայրկեան լեռայ դանները կը գոցուէին։

Սաւլիլի ձայն մը ու վայրաշարժի պռոլիւն մը, եւ ահա մեկնեցան։

Բաժնեակին մէջ միայն երկու Պէոցի աղգարծներ կային, որոնք իրենց գործին վրայով կը խօսակցէին։

Խեղճ պղտիկ, դունէն, Մարսիլիոյ հեռանալը կը տեսնէր, ուր կը թողուր Օր. Սոֆին եւ ամէն ինչ որ աչքերը կ'արցունքաբեր, մարը մանող արեգակը իր ոսկեղօծ ճառագայթները կ'արձակէր, որովհետեւ ժամը չորս ու կէսը անցած էր... Երկու ժամէն, վերջալոյսը վրայ պիտի հասնէր, եւ լեռայ գիշերը...

Արեգակը այնքան չողշողուն էր որ աղգարծներուն մէկը ցուցնելով դէպ, ըսաւ.

—Վաղը հիւսիս-արեւմտեան հով պիտի փչէ։

—Այո՛, ըսաւ միւսը, չոգենաւները պէտք լեռն վրայ պիտի պարեն, ընկոյզի կեղեւներու նման։

Կը խօսէին նաեւ ուրիշ բաներու վրայ, մինչ Բօլօ դունակին քով կծկած՝ կը նայէր ժայռերուն եւ տաւներուն փախուստին։

Ցեռայ չոգեկառքը կը լսրացնէր իր գնացքը, կամ կը կենար կայարան մը. կը պտտին եւ վերադարձ կը մեկնէին...

Հիմա տղան բոլորովին առանձին էր։ Աղգարծները Պէռ իջած էին...

Ոչ ոք կար։

Դիւղը՝ որուն տունները ընդ աղօտ կ'երեւէին, հեռուն էր... շատ հեռու... դեպ ի հարաւակողմը։

Ու արեւմտաքին այն կողմը, ուրկէ երկաթուղին կ'երկարէր, դաշտը կը գտնուէր...

Կարմրագոյն ու անմշակ դաշտը, ուր միայն արեւէն մրկած մանրախիներ կային... դաշտը զոր կարելու անցնելու էր... քանի որ Աբլ հոն էր, բոլորովին անդիի ծայրը, տասնչորսթը քիլոմէթր հեռու կը գտնուէր։

Իր կապոյտ կնգաղիկը դնելով ուսերուն վրայ, որովհետեւ չոր հով մը փչել կը սկսէր, Բօլօ ուղղութիւնը չկորսնցնելու համար, անկիւղ յառաջացաւ այն ճամբէն, որ երկաթուղիին ծառապատնէշը կը պատէր։

Այս առանձնութիւնը քիլոմէթրը չէին վախցներ զինքը։ ինչ որ կը ճանձրացնէր, գիշերն էր որ վրայ պիտի հասնէր... մնաց որ՝ հովը հազիւհազ կը սառկանար։

Բէ՛հ, պիտի հասնէր, ի՛նչ որ ալ ըլլար։

Ու գլխարկը մինչեւ ականջները ծռած, կ'երթար, մէյ-մէյ կ'երթար...

. . . . . .

Դիւղը էր... լուսինը սուսեր կը թողուր խիճաքարերուն վրայ... հովը ամբողջ փչին իր դէմքին կը նետէր։ Կրրցածին չափ կը քալէր։ Մէկ անգամ միայն կանգ առած էր մեծ ծակի մը մէջ, ուր հիւսիս-արեւմտեան հովը չէր զգացուեր։

Հոս իր հացը կերած եւ հանգչած էր։

Բայց անկէ ի վեր գանէ երկու-երեք ժամ անցած էր։

Ահ եթէ այս հովը չըլլար, որ ամէն քայլին կը սառեցնէր զինքը, որ պահ մը առաջ երկաթուղիին ցցապատնէշին զարկած էր, լոգնած չպիտի ըլլար, եւ ոչ ալ չնչասպառ։

Բայց վերջապէս հոն չէր կրնար մնալ, այնպէս չէ՞... Պէտք էր քալել մինչեւ վերջ եւ հակառակ լոգնութեան։

Ի՜նչ բարեբախտութիւն... լոյս մը... երկու... որոնք կը մօտենային... թերեւս Աբլն է... Աբլ անշուշտ... բայց այո՛... ասուն մը կը տեսնէր...

սառոյցէ ցուրտ ուռանի մը ներքեւ կը տան։ Այն տան ընական կամուրջին առջեւ ձեռակերտները անդրծածելի կը դառնան պահ մը, ու հրճանքով կը դիտուի կարմրած դէմքերով մարդոց ու աղջոց զուարթ երթեւեկը, որանք լիովին կ'ըմբռչխնեն ձմեռուան հեշտանքը։

Կլիմային ջերմութեան պատճառու մրգերը քաղցր ու համով են։ Նշանաւոր են խաղողն ու խնձորը, որոնք ամէն ինչ են Ամասիացիին համար։ Պէտք չէ մոռնալ, սակայն, կեռասը, որ իր ասկի հատիկներու մեղմ հրապոյրով բոլոր Ամասիացիները կը քաշէ տիզիները 20 օրի չափ, փակել տալով նոյն իսկ կրթական յարկերը՝ սահմանեալ այդ օրերուն։ Հաւերը ունին 3 ճկղեղի եւ 2 վարժարան, որոնց մէջ այս տարի 700ի չափ երկսեռ աշակերտներ կը դասաւորակուին, բացի այն 400ի չափ աշակերտներէն, որոնք Փրէրներուն կը յանձնեն։

Ուրիշ յօդուածով մը պիտի վերհանեմ այն ահաւոր ազդեցութիւնը, զոր կը կրեն այդ մառող հարիւրաւոր հոգիները, օտար դասախօսակութեան ճնշումին ներքեւ, որոնք երբեք չեն խոսիր իրենց անբիծ սրտերուն։ Անհամեմատ՝ Իրթանասեան վանառական վարժարան մը՝ ալ կայ, որ կրթական փոյլուն ապագայ մը կը խոստանայ։ Թրենութիւն մը է, արդարեւ, այդ կրթական յարկը Ամասիոյ համար, մանաւանդ հիմա, որ Ցարութիւն էֆ. Դարմանեանի նման ուժնուէր, պաշտօնին նրբութեան գիտակից, նկարագրի ազնիւ մի մեծ տնօրէնութեան ներքեւ կ'ընթանայ։ Դարմանեան էֆ., որ ծանօթ է իր անհոգագիտական լուրջ յօդուածներով, առաջին անգամէն իսկ կը գրաւէ սիրտդ իր բարեհամբոյր բնաւորութիւնով։

Ցայսերը 200 ուն կը հաշուուին. ուստին դպրոց մը եւ ճկղեղի մը, մեծ մասամբ արհեստաւոր են եւ բարեկեցիկ վիճակի տէր։ Բաղաքացիները 70-80 ուն կը համարուին եւ ունին իրենց ժողովարանը ու իրենց ժարարանը։ Իսկ պապա կանները՝ որ 25-30 ուն չափ կան, իրենց մասնաւոր եկեղեցին եւ դպրոցը ունին Ցիրէներու տարմարութեան ներքեւ։ Կան նաեւ 7 տուն չափ Դերմանացիներ, որոնց 5 ուն քաղաքը կը բնակին ու մնացեալ 2ը քաղաքէն 2 ժամ հեռաւորութեամբ Ադա-պէյ անուանով տարակ մը, որ իրենց կը պատկանի եւ ուր երկրագործութիւնը կը զբաղին։ Դեռին բաժնած քաղաքին երկու մասերը, 6 նկայ կամուրջներ —3ը քարէնէ 3ը փայտէնէ — յարաբերութեան մէջ կը դնեն երկու եղերքները Հէօքիւմէթ կամուրջին գլխին, ուր կը գտնուի կառավարական պաշտօնական շէնքերը։ 20 մէթր բարձրութեամբ քարէնէ ժամացոյցի աշտարակ մը կը կանգնի։

Բաղաքին մէջ 12 բաղնիք կան, որոնց 1ը տարածելի է այժմ։ Ասոնց երկուքը մասնաւորաբար այրերուն յատկացուած է, ուր կին երթալ չի յանձներ։ Ամէնէն աշագրաւն են սակայն Իրիսի վրայ տարածուող այն 15 ջրաղացքները, որոնք իրենց հնամ անիւներուն հնչիկ բազուկներով չարունակ կը ծեծեն անոր մանրամէջ ալիքները։

Արհեստ եւ վաճառականութիւն գրեթէ Հայոց ձեռքն է։ Իսկ աղքատ դասակարգը մանխայագործութեամբ կը զբաղի, որուն բան վայրը Մարզուանը ըլլալ կը թուի։ Եկեղեցի յօդուածով մը պիտի պատկերացնեմ Ամասիան իր ուանդալիներով, իր սովորութիւններով։

Ամասիա Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

Տես Դ. երես ճարտնական լուրերու։

ԼԱ ՍԷԶՕՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՏԱՔՍԵՆԷՆ, ԲՐԴԵՂԷՆ ԵՒ

ԲԱՄՊԱԿԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Թիւ, Մեծ-Փողոց բասա Բաճեսա թիւ 7, Միխիլի պաճէպին մոտ

Այս կարեւոր վաճառատունը կը յանձնարարէ ընտանիքներուն ամէն տեսակ ապրանքներ՝ ինչպէս՝ ալիւր, հաց, գինի, օղի, սուրճ, թէյ, շաքար, ոսկեղէն, արծաթեղէն, ճաշի սեղանի սպասներ, ոսկի, արծաթ, բրդեղէն եւ բամպակեղէն ապրանքներու մեծ մթերք մը։ Լաւագոյն ապրանքներու մեծ մթերք մը։ Ամէն ծախելու պատճառները սքանչելի են։ Լա Սէզօն վաճառատունը Բերայի մեծ փողոցին վրայ հաստատուած չըլլալով, 3-400 օսմ. ոսկի վարձք վճարելու պարտաւոր չէ։ Լա Սէզօն վաճառատունը կանխիկ կը գնէ իր բոլոր վաճառքերը, հետեւաբար ամէն տեսակ պարտակ է։ Լա Սէզօնի առաջին պայմանն է, որ յանձնարարութեամբ եկողներուն գործը կը կատարէ, փոխադարձաբար մէնք ալ մեր կողմէն հարազատ ճանաչեցինք։ 4. Պաշտօնեաները բանիմաց է ու գիտէ յանձնարարին հետ լաւ վարուելու կերպը։ 5 Պաշտօնեաները բազմաթիւ չէ, ինչպէս Բերայի մեծ փողոցին վրայ գտնուած հաստատութեանց մէջ։ ասկէ առաջ կուգայ ծախքերու մեծ խնայողութիւն մը։

Ահա ինչու՛ համար Լա Սէզօն վաճառատունը ժամն դիներով ապրանք կը ծախէ։ օրինաւոր չահ մը ընելով հանդերձ։ Իր յաջողութեան միակ գաղտնիքներն են ընդհանուր ծախքերուն մէջ խնայութիւն ընել եւ կանխիկ գնել ապրանքները, նպաստաւորելու համար յանձնարարները։ 24-26

57

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՋԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՊԱԼԹԻԿԻ ՆԱՒԱՌԱՖԻՆԸ

Ռուսական երկու ծովակալներուն միացումը։— Ճարոնական յարձակումի մը հաւանականութիւնը։— Զեռնհաս անձերու կարծիքը։

Պալթիկի ռուսական նաւատորմին երկրորդ մասը, Ցուլքէհամ ծովակալին հրամանատարութեանը տակ, որ դեկտ. 1)14ին Ճիպուտիէն ճամբայ ելած էր, վերջերս Տիէկօ-Սուարէզ, Մատակասքարի հիւսիսային ծայրը, հասած ըլլալու է, հաշուելով որ ժամը ծովային տասը մղոն արագութեամբ գացած ըլլայ եւ ենթադրելով որ Տիէկօ-Սուարէզ այն տեղն է, ուր պիտի սպասէ նաւատորմին առաջին մասին Ռաժէոթվէնսքի ծովակալին հրամանատարութեանը տակ։ Այս վերջինը որ դեկտ. 6)19ին Բարեյոյսը անցած էր, ինչպէս հեռագիրը երէկ ծանոյց, Մատակասքար հասած է, եւ այսօր վաղը Տիէկօ-Սուարէզ կը ժամանէ։ Բաղդներ եղան թէ Ցուլքէհամ ծովակալին նաւատորմինը կապրեալ է որ իր ուղեւորութեանը պահուն յարձակում կրէ ճարոնական նաւերէն, բայց նաւային գործողութեանց հիւսանձեր այդ հաւանականութիւնը չեն ընդունիր։ Նաեւ այն պարագային երբ ռուսական նաւատորմինը առաջին նաւարժին ժամանմանը սպասէ՝ ասելի դէպ ի հիւսիսային արեւմուտք կէս մը՝ Մինիքզոյի-Շակսէի գետին վերայ։ Այնպէս կը նկատուի թէ Պալթիկի ռուսական նաւատորմինն երկու մասերը եթէ միանան, կրնան նաւային կանոնաւոր ճակատամարտի մը մէջ յաջողութեամբ չափուիլ ճարոնական մարտանաւերուն հետ։ Այդ պատճառով կ'ենթադրուի թէ հաւանօրէն ճարոնական նաւատորմը նախ պիտի զգուշանայ մեծ ճակատամարտ մը։ Իր որոշ ծրագրին հետեւելով պիտի չուզէ ձախողուածի մը ենթարկուիլ, որուն հետեւանքները կարելի է որ չատ ծանր ըլլան ճարոնացիներուն համար, սակայն ակարացնել չփորձած ռուսական նաւատորմինը՝ այն տեսակ գործողութիւններով որոնց մէջ Թոգիթիը ու ակոնը գերլիստ դերը պիտի կատարեն։ Շատ դժուար կը նկատուի հնդկական Ովկիանոսին մէջ ռուսական քանի մը փոխադրանաւերու խորտակումը եւ մէկ քանի մարտանաւեր պատերազմելու անկարող վիճակի մէջ դնելը։ Առաջ հակառակ, Մալաքքայի եւ կամ Սանտի ու Լամպաքի նեղուցներէն, կամ Սու�մատրայի ու Պորնէոյի միջեւէն անցնելու ատեն, այդ յարձակումները ուեւի դիրքին պիտի ըլլան Թոգիթիանաւերու համախմբմանը եւ ընդհանուր ականներու դեռներուն համար։ Այսպէս հանդերձ Պալթիկի ռուսական նաւատորմինը եթէ ուռնց արգելքի Սպանիոյ ժամանէ, ուր ուժեալ պիտի ստանայ, ճարոնացիներ այդ պարագային պիտի հարկադրուին եւ դառնալ եւ ապրստամբել իրենց նաւային գործողութեանց խարիսխը՝ Բէնքաթար կղզիներուն մէջ։ ասկէ պիտի կրնան փորձել միեւնոյն գործողութիւնները։ Ատիկա ալ եթէ չյաջողի, ճարոնացիները ճարտի եւ Բարէյոի եղերքներուն վրայ իրենց նաւային գործողութեանց խարիսխները պիտի ապաստանին։ Նաեւ ճարոնական ծովին մէջ պիտի համախմբուի՝ մեծ ճակատամարտը մղելու ռուսական նաւատորմին դէմ որ առանց վնասելու հասած պիտի ըլլայ ճարոնական ջուրերը։

ՃԱՐՈՆԻ ՄԷՋ

Զինուորական գործողութեանց գաղտնիք։— Օտար բղթակիցներ։— Խիստ ճնշողութիւն։— Նիստական կացութիւնը։

Ցրանս Միլիքեր հետեւեալը կը գրէ։— «Ներկայ պատերազմին սկիզբէն ի վեր ճարոնացիները դառ մը ասելի աշխարհի, այն է զինուորական գործողութեանց բացարձակապէս գաղտնի պահելը, ինչ որ ձեռք կը բերուի ճարոնական լրագիրներու եւ զինուորական գործողութեանց հետեւելու տրուծնուղ փոքրաթիւ օտար թղթակիցներու վրայ կատարուած ամենախիստ հսկողութեամբ։ Ճարոնացիները եւ ոչ մէկ տտեղ, եւ ոչ մէկ տեղեկագրի մէջ թող տուած են որ ամենափոքր տեղեկութիւն մը հաղորդուի իրենց զինուորական զօրութեան, այս կամ այն գունդին ու վաշտին զանազան տեղեր կատարած գործողութեանց, զօրաբանակներու հրամանատարներէն զատ։ միւս բաղդատական սպաներու անուններուն, յառաջխաղացութեանց նպատակին վրայ եւայլն։ Տասը ամիս է որ պատերազմը կը շարունակուի, եւ դեռ ալեւարտ ենթադրութիւններ միայն կ'ընէ ճարոնական զանազան զօրաբանակներ ու զօրութիւնը եւ կազմութիւնը վրայ։ այդ մասին դրական տեղեկութիւն մը ընտ չկայ։ Գործելու այդ եղանակին հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ Ռուսները ճարոնական եւ օտար լրագիրներէ որ եւ է տեղեկութիւն չեն կրնար քաղել։ ճարոնական զինուորներու գործողութիւնը եւ չարժումներուն վրայ։ Ճարոնի պատերազմական վարչութիւնը այնքան լաւ կազմակերպուած է որ ռուս-կան հեռագրերը լաւ տեղեկութիւն մը չեն կրնար բերել եւ չատ չատ գրաւուած վայրին ալտաքին չրջապատը միայն կը դնան որոնել։ Արդ, ռուս հրամանատարը լրտեսներու տեղեկութիւնները միայն ունի, որոնք կարելւոր տեղեկութիւն մը չեն կրնար բերել։ Ռուսները թէեւ իրենց կողմէ առաջուընէ չատ ուելի լաւ կը դնեն գաղտնի պահել իմենց զինուորական գործողութիւնները, սակայն ճարոններէն չատ նուազ խիստ է այդ գաղտնապահութիւնը։»

— Ռուսական բանակին պիտոյք հայթայթող վաճառական մը Պ. Կ ունէր պարկ որ քսան տարի Մարգզոն Արեւելքի մէջ ապրած է, սա կարծիքը կը յայտնէ ճարոնի ելմտական կացութիւնը վրայ։— «Կը վախնամ թէ մի՛ գայլէ չուտով չիրականանայ այն լոյսը թէ ճարոնի ելմտական աղբիւրները պիտի սպառուին։ Արդարեւ ճարոնի գանձը արտաքին փոխառութիւններու կը դիմէ, բայց առգնապալի վարկանի մը մէջ կանգնած պիտի ընէ ճարոնական ժողովուրդին, որ անոգին գումարներ պիտի տայ։ Զկայ ճարոնցի անհատ մը որ բոլոր իր ունեցածը չտայ։ Դերմանացի մը հաշուելով թէ ճարոնի ժողովուրդը ինչ կրնայ տալ, երկու միլիարտ եէն կ'ենթադրէ այդ գումարը՝ այսինքն մարդ գլուխ 40 եէն։ Այդ գումարը չատ չափազանցուած է, սակայն սա ալ ասելի է որ իւրաքանչիւր ճարոնցի միլլին հաշուով կրնայ քսան եէն տալ։ Հաւատացէք թէ ճարոնի ժողովուրդը կարող է այդ զոհողութիւնը ը նելու, վասն զի հոն ամէն ոք սա համոզումը ունի թէ պատերազմը անխուսափելի է։ Ճարոն չի կրնար եւ կենալ երկիրներու տասցումէ եւ տասը համար է որ կը պատերազմի Ռուսիոյ հետ։ Եթէ յաղթուի, պիտի փոխայ նոր պատերազմի մը պատրաստուելու՝ կամ Հնդկաչինու Ֆրանսական տեսչականութիւնոց եւ կամ Հնդկաստանի անգլիական տեսչականութիւնոց վրայ յարձակելու։ Անգլիացիներուն անակնկալներ պիտի պատճառեն իրենց հիմակուան դաշնակիցները՝ ճարոնները։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ընդհանուր կացութիւնը։— Նոր գրաւումներ։— Վերջին հակատամարտներ։

Բարիզ, 30 դեկտ.— Լիւսլեի մամբոցներէն մէկին անկումը ուսկկնկալ մը մը չէ, վասն զի Շիմսէլ զօրավարին պաշտօնական տեղեկագիրներէն յայտնի էր արդէն թէ նոյեմ. 26ն ի վեր ճարոնները համանուն ամրոցներուն խրամատները անցած եւ տամտարար բարձրացած էին մինչեւ անոր պատնէշները։ Ուրեմն ճարոններուն վերջնականապէս հաստատուելը այդ ամրոցներէն մէկին վրայ, ամրոցի մի վրայ նախատեսուած դրուագմն է միայն, եւ պատահական կերպով լուսագրուած ամբողջ այդ ժամանակամիջոցին մէջ։ բայց հիմա այդ լուրը ծանրակիր հանգամանք մը կ'առնէ այն պատճառով որ նոյն ժամանակամիջոցին զանազան դէպքեր պատահած են՝ այսինքն «203 մէթր» բլուրին կորուստը, Իպէկնի յարձակումը, Լաւ-Ցիա-Թունի գրաւումը եւ վերջապէս Թաւն-Բէքատոնի մասնաւոր ամրոցին անկումը որ չատ դժուար է Ռուսերուն։ Կ'երեւայ թէ ճարոնները, Բորթ-Արթուրի չուրջը բուռն եւ արագ հարուածներ ասելէ ետքը, իրենց յարձակումը դարձուցին նախկին ուղղութեան։ Նաեւ իրենց ձեռք անցուցած առաջին կէտն՝ Թաւն-Բէքատոնն սկսան հետզհետէ չրջակայ ամրութեանց դէմ կատարելու իրենց յարձակումը։ Ցայտնի է թէ յարձակման այդ ընդարձակումը մեծապէս կը ցնցէ Բորթ-Արթուրը եւ քաղաքամի սպառնալիքին կ'ենթարկէ զայն, որուն կարելի է դժուարաւ պիտի դիմադրեն իր նուազած պահակազօրքերը եւ պաշտպանութեան երկրորդ դիրքին ամրութիւնները։ (Թաւն)

Զէ-Ֆու։— Բորթ-Արթուրի ընդհանուր յարձակումը որ դեկտ. 25ին սկսաւ սա արդիւնքը ունեցաւ որ ճարոնական զինուորները ասելի մօտեցան Լիաօ-Թի-Զանի։ Բորթ-Արթուրէն առնի օրը մեկնած Զինուորներ կ'ըսեն թէ ռուսական զինուորներ, ճարոններէն թիւով չատ ուելի նուազ, երեք օր պաշտպաներ են արտաքին պատնէշները։ Ռուսերը այն տանն ետ քաշուեր են, երբ ճարոնական թընդանօթները այն տեսակ դիրք մը գրաւեր են, որով կրնային Ռուսերուն ամբողջ ճակատը ոմբակոծել։ Ճակատամարտը մեծ մասամբ գրեթէ մէկ քիլոմէթր հեռաւորութեամբ կատարուեցաւ, վասն զի ճարոնները ականներու զարնուելէ կը վախնային։ Ռուսերը երբ նահանջեցին, դէպ ի Զինկ-Բաքաօ քաշուեցան։ Տալնիէն եկող ճարոնները կ'ըսեն թէ զինուորական վերջին գործողութեանց հետեւանքով նակեցաւ տեսնուած բլուրն մը ալ գրաւուեր է։ Այդ տեղին ձեռք անցուցիչները ճարոններ պիտի կրնան նեղել հարա էն՝ Լիաօ-Թի-Զանի եւ հիւսիսէն Սայէլոնի դիրքերը։ Նոյն բլուրը տակաւին չգրաւուած, գիշերային քանի մը յարձակումներ կատարուեցան, տասնց մէկին տան ճարոնները, մը-թեան մէջ, իրենց ազգակիցներուն վրայ կրակ բերին, եւ վերջապէս սա քաշուեցան։ Ցետոյ լուսինը ծագելով տեսան իրենց գործած սխալը։ Վերջերս երկու չգրեներ յաջողեցան խլել պաշարման գիծը։ Առանցմէ մէկը երբ Բորթ-Արթուրէն նորէն ճամբայ կ'ելլէր՝ ճարոններուն ձեռքը անցաւ։

ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսական յարձակում մը եւ մղուած։— Թնդանօթազգուքիւն —Զինուորական գործողութիւններ։

Թոքիօ 30 դեկտ.— Մանչուրիոյ մէջ ճարոնական ընդհանուր բանակեղէն սա տեղեկագիրը ղրկուած է.— Ռուսերուն խաչոր եւ դաշտային թնդանօթները, եւ չեն կրնար բերել։ Ռուսերը թէեւ իրենց կողմէ առաջուընէ չատ ուելի լաւ կը դնեն գաղտնի պահել իմենց զինուորական գործողութիւնները, սակայն ճարոններէն չատ նուազ խիստ է այդ գաղտնապահութիւնը։»

— Ռուսական բանակին պիտոյք հայթայթող վաճառական մը Պ. Կ ունէր պարկ որ քսան տարի Մարգզոն Արեւելքի մէջ ապրած է, սա կարծիքը կը յայտնէ ճարոնի ելմտական կացութիւնը վրայ։— «Կը վախնամ թէ մի՛ գայլէ չուտով չիրականանայ այն լոյսը թէ ճարոնի ելմտական աղբիւրները պիտի սպառուին։ Արդարեւ ճարոնի գանձը արտաքին փոխառութիւններու կը դիմէ, բայց առգնապալի վարկանի մը մէջ կանգնած պիտի ընէ ճարոնական ժողովուրդին, որ անոգին գումարներ պիտի տայ։ Զկայ ճարոնցի անհատ մը որ բոլոր իր ունեցածը չտայ։ Դերմանացի մը հաշուելով թէ ճարոնի ժողովուրդը ինչ կրնայ տալ, երկու միլիարտ եէն կ'ենթադրէ այդ գումարը՝ այսինքն մարդ գլուխ 40 եէն։ Այդ գումարը չատ չափազանցուած է, սակայն սա ալ ասելի է որ իւրաքանչիւր ճարոնցի միլլին հաշուով կրնայ քսան եէն տալ։ Հաւատացէք թէ ճարոնի ժողովուրդը կարող է այդ զոհողութիւնը ը նելու, վասն զի հոն ամէն ոք սա համոզումը ունի թէ պատերազմը անխուսափելի է։ Ճարոն չի կրնար եւ կենալ երկիրներու տասցումէ եւ տասը համար է որ կը պատերազմի Ռուսիոյ հետ։ Եթէ յաղթուի, պիտի փոխայ նոր պատերազմի մը պատրաստուելու՝ կամ Հնդկաչինու Ֆրանսական տեսչականութիւնոց եւ կամ Հնդկաստանի անգլիական տեսչականութիւնոց վրայ յարձակելու։ Անգլիացիներուն անակնկալներ պիտի պատճառեն իրենց հիմակուան դաշնակիցները՝ ճարոնները։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ընդհանուր կացութիւնը։— Նոր գրաւումներ։— Վերջին հակատամարտներ։

Բարիզ, 30 դեկտ.— Լիւսլեի մամբոցներէն մէկին անկումը ուսկկնկալ մը մը չէ, վասն զի Շիմսէլ զօրավարին պաշտօնական տեղեկագիրներէն յայտնի էր արդէն թէ նոյեմ. 26ն ի վեր ճարոններ համանուն ամրոցներուն խրամատները անցած եւ տամտարար բարձրացած էին մինչեւ անոր պատնէշները։ Ուրեմն ճարոններուն վերջնականապէս հաստատուելը այդ ամրոցներէն մէկին վրայ, ամրոցի մի վրայ նախատեսուած դրուագմն է միայն, եւ պատահական կերպով լուսագրուած ամբողջ այդ ժամանակամիջոցին մէջ։ բայց հիմա այդ լուրը ծանրակիր հանգամանք մը կ'առնէ այն պատճառով որ նոյն ժամանակամիջոցին զանազան դէպքեր պատահած են՝ այսինքն «203 մէթր» բլուրին կորուստը, Իպէկնի յարձակումը, Լաւ-Ցիա-Թունի գրաւումը եւ վերջապէս Թաւն-Բէքատոնի մասնաւոր ամրոցին անկումը որ չատ դժուար է Ռուսերուն։ Կ'երեւայ թէ ճարոնները, Բորթ-Արթուրի չուրջը բուռն եւ արագ հարուածներ ասելէ ետքը, իրենց յարձակումը դարձուցին նախկին ուղղութեան։ Նաեւ իրենց ձեռք անցուցած առաջին կէտն՝ Թաւն-Բէքատոնն սկսան հետզհետէ չրջակայ ամրութեանց դէմ կատարելու իրենց յարձակումը։ Ցայտնի է թէ յարձակման այդ ընդարձակումը մեծապէս կը ցնցէ Բորթ-Արթուրը եւ քաղաքամի սպառնալիքին կ'ենթարկէ զայն, որուն կարելի է դժուարաւ պիտի դիմադրեն իր նուազած պահակազօրքերը եւ պաշտպանութեան երկրորդ դիրքին ամրութիւնները։ (Թաւն)

Զէ-Ֆու։— Բորթ-Արթուրի ընդհանուր յարձակումը որ դեկտ. 25ին սկսաւ սա արդիւնքը ունեցաւ որ ճարոնական զինուորները ասելի մօտեցան Լիաօ-Թի-Զանի։ Բորթ-Արթուրէն առնի օրը մեկնած Զինուորներ կ'ըսեն թէ ռուսական զինուորներ, ճարոններէն թիւով չատ ուելի նուազ, երեք օր պաշտպաներ են արտաքին պատնէշները։ Ռուսերը այն տանն ետ քաշուեր են, երբ ճարոնական թընդանօթները այն տեսակ դիրք մը գրաւեր են, որով կրնային Ռուսերուն ամբողջ ճակատը ոմբակոծել։ Ճակատամարտը մեծ մասամբ գրեթէ մէկ քիլոմէթր հեռաւորութեամբ կատարուեցաւ, վասն զի ճարոնները ականներու զարնուելէ կը վախնային։ Ռուսերը երբ նահանջեցին, դէպ ի Զինկ-Բաքաօ քաշուեցան։ Տալնիէն եկող ճարոնները կ'ըսեն թէ զինուորական վերջին գործողութեանց հետեւանքով նակեցաւ տեսնուած բլուրն մը ալ գրաւուեր է։ Այդ տեղին ձեռք անցուցիչները ճարոններ պիտի կրնան նեղել հարա էն՝ Լիաօ-Թի-Զանի եւ հիւսիսէն Սայէլոնի դիրքերը։ Նոյն բլուրը տակաւին չգրաւուած, գիշերային քանի մը յարձակումներ կատարուեցան, տասնց մէկին տան ճարոնները, մը-թեան մէջ, իրենց ազգակիցներուն վրայ կրակ բերին, եւ վերջապէս սա քաշուեցան։ Ցետոյ լուսինը ծագելով տեսան իրենց գործած սխալը։ Վերջերս երկու չգրեներ յաջողեցան խլել պաշարման գիծը։ Առանցմէ մէկը երբ Բորթ-Արթուրէն նորէն ճամբայ կ'ելլէր՝ ճարոններուն ձեռքը անցաւ։

ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսական յարձակում մը եւ մղուած։— Թնդանօթազգուքիւն —Զինուորական գործողութիւններ։

Թոքիօ 30 դեկտ.— Մանչուրիոյ մէջ ճարոնական ընդհանուր բանակեղէն սա տեղեկագիրը ղրկուած է.— Ռուսերուն խաչոր եւ դաշտային թնդանօթները, եւ չեն կրնար բերել։ Ռուսերը թէեւ իրենց կողմէ առաջուընէ չատ ուելի լաւ կը դնեն գաղտնի պահել իմենց զինուորական գործողութիւնները, սակայն ճարոններէն չատ նուազ խիստ է այդ գաղտնապահութիւնը։»

— Ռուսական բանակին պիտոյք հայթայթող վաճառական մը Պ. Կ ունէր պարկ որ քսան տարի Մարգզոն Արեւելքի մէջ ապրած է, սա կարծիքը կը յայտնէ ճարոնի ելմտական կացութիւնը վրայ։— «Կը վախնամ թէ մի՛ գայլէ չուտով չիրականանայ այն լոյսը թէ ճարոնի ելմտական աղբիւրները պիտի սպառուին։ Արդարեւ ճարոնի գանձը արտաքին փոխառութիւններու կը դիմէ, բայց առգնապալի վարկանի մը մէջ կանգնած պիտի ընէ ճարոնական ժողովուրդին, որ անոգին գումարներ պիտի տայ։ Զկայ ճարոնցի անհատ մը որ բոլոր իր ունեցածը չտայ։ Դերմանացի մը հաշուելով թէ ճարոնի ժողովուրդը ինչ կրնայ տալ, երկու միլիարտ եէն կ'ենթադրէ այդ գումարը՝ այսինքն մարդ գլուխ 40 եէն։ Այդ գումարը չատ չափազանցուած է, սակայն սա ալ ասելի է որ իւրաքանչիւր ճարոնցի միլլին հաշուով կրնայ քսան եէն տալ։ Հաւատացէք թէ ճարոնի ժողովուրդը կարող է այդ զոհողութիւնը ը նելու, վասն զի հոն ամէն ոք սա համոզումը ունի թէ պատերազմը անխուսափելի է։ Ճարոն չի կրնար եւ կենալ երկիրներու տասցումէ եւ տասը համար է որ կը պատերազմի Ռուսիոյ հետ։ Եթէ յաղթուի, պիտի փոխայ նոր պատերազմի մը պատրաստուելու՝ կամ Հնդկաչինու Ֆրանսական տեսչականութիւնոց եւ կամ Հնդկաստանի անգլիական տեսչականութիւնոց վրայ յարձակելու։ Անգլիացիներուն անակնկալներ պիտի պատճառեն իրենց հիմակուան դաշնակիցները՝ ճարոնները։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԱՆԶՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՇԻՄՍԷԼ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 յանուար.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Շիմսէլ զօրավարը նամակ մը ղրկեր է Բորթ-Արթուր պաշարող ճարոնական բանակին հրամանատար Նոգի զօրավարին եւ թէ այդ նամակը կը վերաբերի Բորթ-Արթուրը յանձնելու բանակցութեանց։

Վիէննա.—Շիմսէլ զօրավարին կողմէ Նոգի զօրավարին ուղղուած նամակին մէջ ըսուած է է մէջ այլոց.

«Ակէ ասելի դիմադրութիւն մը մեզի համար անօգուտ է։»

—Նոգի զօրավարը խնդիրը հեռագրեց ճարոնի կայսեր որ հեռագրով պատասխանելով մեծապես գովեց Շիմսէլ զօրավարին առաջնութիւնները եւ հրամայեց որ Շիմսէլ զօրավարին ու անոր զինուորներուն նկատմամբ կատարելիք գործողութեան զինուորական պատիւները։

—Այդ հեռագրէն վերայ ռուսական եւ ճարոնական սպայական պատերը կէսօրին տեսակցեցան։

—Ճարոնական պատուիրակի Բիւի զօրավարին լիազոր իշխանութիւն տրուեցաւ բանակցութեանց համար։

—Անձնատուութեան պայմաններուն վերայ խորհրդակցելու նպատակով երկու կողմի պատուիրակներէն կազմուած ժողովը իսկոյն խորհրդակցութեանց ձեռնարկեց եւ թնդանօթները անմիջապէս դադրեցան։

—Ռուս պատուիրակներուն առաջարկած անձնատուութեան պայմանները ընդունեցան ճարոնական պատուիրակները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Բորթ-Արթուր անձնատուր եղեր է՝ զինուորական փառքը պահելու պայմանով։

—Ճարոնները նորէն կարգ մը ամրոցներ գրաւեցին, մանաւանդ Հանկ-Լուն-Զանի ամրոցը եւ Շան-Ցանկ-Թունի պատնէշներուն հարաւային գագաթները։

Վիէննա.— Ճարոնները Վանկթայի ամրոցն ալ գրաւեցին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսական չորս թորփիլլանոցներ չկրնալով Բորթ-Արթուրի մէջ մնալ, դէպի Զ-Ֆու փախան։

—Սէնթրէլ Նիւզիի հեռեւեալը կը հեռագրեն Զէ-Ֆուէն.— «Ճարոնները, Ի ցէնանի ամրոցին չրջապատը քանդելով, դեկտ. 31ին անոր դէմ յարձակում մը կատարեցին։ Նոյն ճարոնները ալ սատանացան քանդել ամրոցին արտաքին ամրութիւնները, սակայն ատկէ Ռուսերը մեծ կորուստ մը չունեցան։ Ճարոնները ամրոցին մինչեւ ներքին մասը եր թափանցելով ուր ժամ հոն մնացին։ Ռուսերը, այդ ամրոցին արտաքին չրջապատներու վերայի բլուրին հոն ապատանեցան եւ պահեստի զօրքերու ալկացութեամբը եւ մղեցին ճարոնները։ Նաեւ յաջողեցան խորտակել ճարոնները։ Ռուսերուն կորուստը 1ին ասանսն կանսնա ճակատամարտը կը շարունակէր։ Ցարձակով մեղակալը չրջակայքը։ Թա-Լիէն-Թունի Ինդանօթներն ալ ուրմ բանեցնեցին Զի-Եակ-Թունկը եւ Զա-Լիա-Ցուէը։ Արեւը մարը մանելու պատճառ ռուսական հեծելազօրքերը յարձակում մը կատարեցին Էլինթունի վրայ, բայց ճարոնական հեծելազօրքերը եւ մըղեցին զանոնք։ Իրիկուան ժամ 8,30ին ռուսական հեծելազօրքերը յարձակեցան ճարոններուն վրայ, սակայն այս վերջինները օգնութիւն ստացած ըլլալով եւ մղեցին զանոնք։ Ճարոններէն երեք հոգի մեռան կամ վիրաւորեցան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ռուսական փոխառութիւն։— Կասկածելի դասիարակութիւն։— Նպաստներ Զինուցիներուն։

Գիրլին 30 դեկտ.—Դերման պալատական գործակալութեան մէջ հեռագրին նայելով Բէնդերպուրկի մէջ լայտարարուեր է թէ ռուսական փոխառեան մը մասին կատարուած բանակցութիւններ որոնք մէկ քանի օրէ ի վեր սկսած են, փութով առաջ կը տարուին եւ լուսալի է որ քիչ ատենէն յաջողին։ Այդ լուրը Պերլինի սակարանին մէջ բարձրացուց աշխուժութիւնը գերմանական քանի մը պանքաներուն որոնց համար չանուար պիտի ըլլայ եթէ այդ փոխառութիւնը Գերմանիոյ մէջ չյաջողեցնեն հանուի։

—Լոնդոն Անցայկոր կը լայտարարէ թէ Բէնդերպուրկի բարձրագոյն չ ինանկեանին մէջ պաշտօնավարող անգլիացի դասախրատուի մը Ռուսիոյն տրամաբանութիւնը ալ ուրմ բանեցնելով ասոնց բնաւ կարեւորութիւնը եւ տպաւորը պիտի տպաւորուի։ Այդ յանձնաժողովին նախագահն է Խորվաթ զօրավարը, Տնօրէն երկրամարտիրին. գանձապետ Խարպինի ռուսական չինական պանքային Տնօրէնը՝ Պ. Կարրէլ։ Այդ յանձնաժողովը ռուսական ու չինական պաշտօնատարներէ կազմուած է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԱՆԶՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՇԻՄՍԷԼ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 յանուար.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Շիմսէլ զօրավարը նամակ մը ղրկեր է Բորթ-Արթուր պաշարող ճարոնական բանակին հրամանատար Նոգի զօրավարին եւ թէ այդ նամակը կը վերաբերի Բորթ-Արթուրը յանձնելու բանակցութեանց։

Վիէննա.—Շիմսէլ զօրավարին կողմէ Նոգի զօրավարին ուղղուած նամակին մէջ ըսուած է է մէջ այլոց.

«Ակէ ասելի դիմադրութիւն մը մեզի համար անօգուտ է։»

—Նոգի զօրավարը խնդիրը հեռագրեց ճարոնի կայսեր որ հեռագրով պատասխանելով մեծապես գովեց Շիմսէլ զօրավարին առաջնութիւնները եւ հրամայեց որ Շիմսէլ զօրավարին ու անոր զինուորներուն նկատմամբ կատարելիք գործողութեան զինուորական պատիւները։

—Այդ հեռագրէն վերայ ռուսական եւ ճարոնական սպայական պատերը կէսօրին տեսակցեցան։

—Ճարոնական պատուիրակ Բիւի զօրավարին լիազոր իշխանութիւն տրուեցաւ բանակցութեանց համար։

—Անձնատու

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլյի առաջին ասփիճան արտեցու քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովին անդամ Տոքտ. Օրմանեան էֆ.ի։

—Սանթէի ասփիճան Ռաֆուզլի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Նէֆիպ պէյի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արտեցու քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովին անդամ Տոքտ. Օրմանեան էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպարապետ Դրան մարդկային առողջապահական քննիչ յանձնաժողովին անդամ Տոքտ. Եօրկաքի Լանպիքի փաշայի։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՄԱՆ կանոնագրին 41էրդ յօդուածին տեղ օր յօդուածը դրուեցաւ պետական Խորհուրդին եւ նախարարաց Խորհուրդին օրաշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով.

«Հաւաքիչներու իւրացուցած գումարները եթէ երեւան հանուելու թուականէն երկու ամիս առաջուան ժամանակին գործածութեանց կը վերադարձին, քննիչներն ալ անոնց հետ պատասխանատու են։ Եթէ այդ իւրացումները չորս ամիս առաջուան ժամանակին պակասին, մալ միւաւիրիներն ալ պիտի պատժուին։ Նահանդներու եւ գաւառներու կեդրոնական գաւառակներու համար տէֆթէրարները ու հաշուակալներն ալ մալ միւաւիրիներուն նման պիտի պատժուին»։

2 Ռամազան 1322
28 Հոկտեմբեր 1320

ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ վեհապետները հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին այն հեռագրոյն համար, որով շնորհաւորած էր եւրոպական Տարեգլուխը։

ՄԱՀ ՇԱՒԻՐ ՓԱՇԱՅԻ.— Կայս. ատաջ Թիկնապահ եւ կայս. տնձնական սպայակոյտին հրամանատար միւշիր Շաքիր փաշա, որ առաջ օրէ ի վեր հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։ Նշան Թալիի իր պարքին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով Շաքիր փաշայի մահը, հրամայեց յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. մասնաւոր Արկղէն հատուցանել եւ մարմինը ամփոփել Ֆաթիհի մզկիթին դամբարանին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուելով մարմինը ամփոփուեցաւ նոյն տեղը։

—Վեհ. Սուլթանը նաեւ բարեհաճեցաւ երկու պաշտօնատարներ ղրկել Շաքիր փաշայի պարքանը եւ ցուցուցաւ Թիւն յայտնել տալ եղբօրը՝ Ազաբէրի։ Բրեւելիներէն Խալիլ փաշայի եւ որդւոյն կայս. Թիկնապահ Ձէվատ փաշայի։ Երէկ գիշեր ձեվատ փաշա կայս. Պալատ երթալով երեսագիրութիւնն մատոյց եւ արժանացաւ կայս. ներմանց։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Եըլաբզի կայս. Պալատան ալչատանոցին մէջ պատրաստուած ձմեռուան հագուստներէն հարիւր ձեռք ղրկել Բուլգարիի նահանգաց կայս. զինուորներուն։ Առանց հետ Սէլանիկ ղրկուեցան նաեւ նուէրներէ գոյացած 134 վերարկու, վեց հատ մալչակաւոր վերարկու եւն.։

—Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց որ Բուլգարիի նահանգաց ընդհանուր հասութներուն հարիւրին հինգէն գոյացած մասը որ հանրօգուտ չնութեանց յատկացուած է, ծախսուի Էսքիշէհիր, Շքսարայի եւ նահանգի նահանգաց մէջ ձեռնարկուած հանրօգուտ չնութիւններու։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՐՈՒՄԷԼԻԻ տուրքին նոյնմբերի մասնավորը ամբողջովին հատուցուեցաւ։

ԲՈԼԷՐԱՆ ՎԱՆԱՑ ՄԷՋ.— Ծանուցուեցաւ Էրզրումի կուսակալութեան՝ Վան ղրկել այն բժիշկները որոնք Կ. Պոլսէն հոն գացած հն՝ Վանայ նահանգին մէջ երեւան ելած քոլէրային առաջքը առնելու համար։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն հեռագրուեցաւ Վանայ կուսակալութեան որ տեղւոյն կրօնական պաշտօնեաները մասնաւոր աղօթքներ կատարեն՝ հիւանդութիւնը անհետացնելու համար։

—Վանայ կուսակալութիւնը հեռագրեց առողջապահական վարչութեան թէ դեկտ. 17ին Վանայ քաղաքին մէջ քոլէրայէ քսաներկու հոգի վարակուելով, առանց առաջքը մուռը են։

ԹԻՖԼԻՍԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոսը հեռագրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ դեկտ. 8էն 15 Երեւանի մէջ քոլէրայէ 349 դէպքեր եւ 295 մահեր պատահեր են։ Պաքուի մէջ ալ 8 դէպք եւ 4 մահ։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ աւազակներ հալածելու համար զրկուելիք զօրախումբերու հրամանատարները փարձառու եւ գործունեայ սպաներէ ընտրուին։

ՊԻԹԼԻՍԻՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին մէջ տեղացած ձիւնը երեք կանգուն բարձրութեան հասեր է։

ՓԱՐԻԶԻՆ ԳԻՆԸ.— Պաքուի քարիւղի հանքերու գործաւորներուն թիւը խիստ չատ նուազած ըլլալով, կը վախցուի թէ քարիւղի գինը բարձրանայ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մանսուրէրի նահանգին Սէրֆիլէ գաւառին Միցլաբ գիւղէն Եօրկի ու նոյն գաւառին Մուքրաղ գիւղէն Վասիլ հաւատարմական ծառայութիւններ մատուցած են իր կայս. կառավարութեան, հրամայեց տանց իւրաքանչիւրին հագուստական զրաչի դրամական պարգեւ մը տալ։ Ներքին գործոց նէֆարարութիւնը կայս. այդ իրաւունքն հաղորդեց Մանսուրէրի կուսակալութեան։

ԶԱԼԻՊ ՓԱՇԱ.—Պուրսայեն ի բնարդին քաղաքային ճիւղին անդամ Զալիպ փաշա դեռ բալորովին ապաքինած չըլլալով, կայս. Իրատէի մը համաձայն սենեկապահ Պէքիր պէյ, առջի օրը, տեր ապարանքը երթալով արքայութիւնը հաղորդեց։ Զալիպ փաշա հեռագրեալ ապաքինելու վրայ է։

ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ մէջ մեռնող օսմ. հպատակներու ժառանգորդներուն իրաւունքները պաշտպանելու մասին կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ հարկ եղած հոգը տարուի։

ՇՈՎԱՑԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով որ օսմ. երկիրներուն մէջ ծովային վաճառականութեան ընդարձակումը ապահովելու համար ամէն միջոց ձեռք առնուի, Բ. Դուռը ծանոյց ամէն կողմ որ նաւահա՝ գիտաի վերաբերուչներն ալ այդ մասին ամէն ջանք ընեն եւ նոյն նպատակին իրագործման համար եթէ արգելքներ կան, բոլորովին անհետացուցուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Իսանլիոյ դեսպանը եւ Անգլիոյ ու Շուէյտ-Նորվեկիոյ դեսպանատան գործակատարները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքային եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պարսկական ընդհանուր հիւպատոսի փոխ-Նորդ կարգուեցաւ Հաճի Միրզա Մէհտի խան։

ԽԱՀՈՒԻ.—Որոշուած ըլլալով Եէմէնէն զատ օսմ. երկիրներու մէջ ամենուրեան մէջ ալ խահուէի մշակութիւն կատարել տալ, ծանուցուեցաւ Եէմէնի կուսակալութեան որ խահուէի հունտեր ղրկէ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Պուխարայեն, Կովկասէն ու Պարսկաստանէն երկու հարիւր ուխտաւորներ երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին, ասկէ Հիճազ երթալու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Դեկտ. 13էն 19 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 284, որոնց 1ը՝ կարմրախտ, 1ը՝ հարանիթէ 25ը՝ ծաղկախտ, 5ը՝ թիֆոյէ, 25ը՝ չնչղտկան գործարանների հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։ Մաղկախտ պատահած տեղերն են, Ֆէնէր՝ 1, Խասքեօյ՝ 3, Զարչամպա Բազար՝ 1, Բերա՝ 5, Խասէքիի հիւանդանոց՝ 1, Լանկա՝ 1, Ռանգարան՝ 1, Գասըմ փաշա՝ 1, Օրթաքեօյ՝ 3, Էյուպ 2, Սալմանբազար՝ 1, Պէշիքթաշ՝ 1, Օտուն Գարաբ 1, Արնաւուտքեօյ՝ 1 եւ Գուզկունճուք՝ 2։

ՀԱՆԻԱՑԻՆ ՊԱՐՏԷԻ Տօրէն Գ. Բանթանթէն Սգանավի մէկ քանի օրէն նոյն վարչութեան մէջ ունեցած իր ծառայութեան 25 ամեակը կը ատնէ, եւ այս առթիւ Հանրային Պարքի վարչութեան պաշտօնէութիւնը տարեգլուխին (Հ. Տ.) նուէր մը պիտի ընէ լրելեարին, որ այնքան արժանիքով դիրացած է վարել իր պաշտօնը։

ՖՈԹԻԱՏԻՍԻ ԿՏԱԿԸ.— Վերջաննիկ տահանի տաւարական ճիւղին կողմէ ստացուած վճռին համաձայն, Օսմ. Պանքան չորեքի օր տաւարական դասարանի գրասենեակի դիւանին յանձնեց այրի տիկին Ֆաթիմաթի ժառանգութենէն 4000 օսմ. ոսկիի գումար մը՝ յանձնուելու համար այն ժառանգորդներուն որոնց ի նպաստ արուած էր վճիռը։ Բաւական Լիսնէն, որուն քով կը գտնուէր հանգուցեալ տիկնոջ հարստութեան մէկ մեծ մասը, ասկէ առաջ արդէն յանձնած էր իր քովը գտնուած դրամը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ որ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ մասնաճիւղ պիտի ունենայ, պարտաթուղթ չպիտի հանէ հրապարակ, իր դրամագլուխը 10.000,000 ֆր. վճարուած ըլլալով երկու ընկերակից պանքաներու, Աթէնքի հելլէնական պանքային եւ Պերլինի Նոցիոնալ պանքին կողմէ։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Առջի առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ հելլէնական Եորկիոս Քոցիս եւ Պիքինի չոգենաւերը ընդհարում մը ունենալով, այս վերջինը վնասուեցաւ, որով տեր պահանջեց գործակալութիւնը բոլոր մասոյ հելլէնական հիւպատոսարանին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սկիւտարի Ս. Խաչ եւ Իմաթիէ Թաղերուն եկեղեցական միացման խնդիրը մէկ կողմ թողուած է։ Իմաթիէցիք չեն համակերպիր, եւ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդէն կը պահանջեն որ յորդորի՝ այն հին յանձնառութիւնը, որուն համեմատ Իմաթիէի հոգեւոր պէտքերը Ս. Խաչ պարտի հոգալ եւ գոյացած հասոյթին հարիւրին քսանը իրենց ծախք վար դրուելով մնացեալ ութսունը կէս առ կէս պիտի բաժնուէր երկու թաղերուն միջեւ։ Իմաթիէցիք հիմա դարձեալ այս պահանջումը կ'ընեն եւ հարկ եղածը գրեր են Ս. Պարիրքը Հօր։ Եթէ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը չհամակերպի վերջապէս, Իմաթիէցիք իրենց հոգեւոր պէտքերուն համար պիտի դիմեն Ս. Կարապետի եկեղեցին, եթէ Գալաղանճուքի մէջ կարելի չըլլայ հոգալ իրենց բոլոր պէտքերը։ Այս կարգադրութեամբ պիտի գտնուին ժամանակ մը, մինչեւ որ լոյսին իրենց համար եկեղեցի մը կանգնել իրենց թաղին մէջ։

—Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ Բարթաղ փաշայի ազարակին մէջ յանուն Ս. Թադէոս եւ Բարթուղիմէոսի կառուցուած մատրան մէջ դեկտ. 4ին Ս. Առաքելոց ոտնին օրը Ս. Պատարագ մատուցուեր է եւ Տիկին Բարթաղ փաշայի կողմէ հոգեկրոյթ մը արուեր է։

—Պայազիտի եւ Գարաքիլիսէի կողմերը ձմեռը սառակոծած եւ մանուանդ գիւղերուն մէջ հիւանդութիւններ պատահած ըլլալով, Պատրիարքարանէ նըպատակ խնդրուած է։

—Դամգարբուի չորս թաղերու Աղքատախնամը 2 չէքի փայտ ղրկած է էթմէյանների Մաղաքեան վարժարանը, աղքատները ցուրտէ պատապարելու համար։ Նոյն Աղքատախնամի անդամներէն երեքը առջի օրը Դամգարբուի դաշտը երթալով 1500 օխայի չափ եւ Տ. Դէորդ քհնյ. Պագդալեան ու Մարգիս էֆ երէկ կէսէկ Փաշա, Լանկա եւ Տաղտա Փաշայի կողմերը երթալով 2000 օխայի չափ ածուխ բաժնեցին աղքատաց, իւրաքանչիւրին իր տունը անձամբ յանձնելով։ Աղքատախնամը ցարդ 600 աղքատ տունի ածուխ բաշխած է։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Գահնութեամբ կը ծանուցանենք թէ վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իւլյի Ա. ասփիճան եւ Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել՝ Քաղաքապետութեան առողջապահական Յանձնաժողովին անդամ Վահ. Տոքթ. Կ. Օրմանեան էֆ.ի, եղբայր Ս. Պարիրքի Հօր։ Կը շնորհաւորենք յարգելի բժիշկը՝ կայսերական այս բարձր գնահատման արժանանալուն առթիւ։

ՀԱՐՍԱՆԵՑԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Քրէտի Լիսէի դրամատան արժէքդրոց ճիւղին պետ Յակոբ էֆ. Պապեանի պատկառելութիւնը Օր. Զապէլ Կ. Փափազեանի հետ տեղի ունեցաւ երէկ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, կնքահայրութեամբ փեսին երէց եղբօր Գաբրիէլ էֆ. Պապեանի, եւ ի ներկայութեան հայ եւ օտարազգի ընթերցասէր բազմութեան մը։ Եկեղեցին պաշտամանէ զարդարուած եւ լուսազարդուած էր։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Դէորդ եպիսկ. Երեցեան, շուրջը ունենալով փեսին եւ հարսին տասներեց Տ. Յովհաննէս եւ Տ. Եղիշայր, ինչպէս նաեւ Բերայի քահանաները։ Ս. Պատկի Խորհուրդէն վերջ, հրաւիրեալները առաջնորդուեցան Սբլանտաիի հիւրասրահը, ուր ճաշ չքաղաքանի մը շուրջ պատասխանութիւններ եղան։ Նորապատակները ընդունեցին շնորհաւորութիւնները Երկ.-նորանց որոնց մէջ կը գտնուէին Բրէտի Լիսէի դրամատունէն Տէր եւ Տիկին Մ. Թանքէ, Տէր եւ Տիկին Մ. Մաթկովիչ, փեսին եւ հարսին ծնողքը, Տէր եւ Տիկին Սեպուհ պէյ Մագուսա, Տիկին Ն. Ներսէս, Տիկին եւ Օր. Ն. Սէֆերեան, Տիկին Յովհաննէս Յակոբեան, Տէր եւ Տիկին Մարքէն Յակոբեան, Սաֆիան էֆ. Զաւրքեան եւ օրիորդք, Օր. Պէշիքթաշլեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Ասատեան, Վահան էֆ. Սուրէնեան, Տէր եւ Տիկին Սմբատ Քեսթիպեան, Յովսէփ էֆ. Զաւրքեան, Կարապետ եւ Զաքոն էֆ.ք Խարատանեան, Տէր եւ Տիկին Սաղբեան եւլն։

Մաղկեփաղկ ղրկած էին Տէր եւ Տիկին Նշան էֆ. Սէֆերեան, Տէր եւ Տիկին Մանէթթօ, Տէր եւ Տիկին Լիւսիէն Մաթկովիչ, Վահ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Յակոբեան, Տէր եւ Տիկին Սմբատ Քեսթիպեան։

Հարսը ընդունող բազմաթիւ ծանրագին նուէրներ, ինչպէս նաեւ շատ մը չբնորհաւորական հեռագիրներ եւ ալեռգրաթեր ուղղուած էին նորապատակ ամուլին։

Խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ այս առթիւ Փափազեան եւ Պապեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ նորապատակ ամուլին։

Այսօրուան Հեռագիրները

ՕՍՄԱՆ ԵՒ ՖԱՐՍ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ԱՆԶՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԶՆԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՁԱՐՈՆՆԵՐԸ ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

ԹՈՒՌԻՕ, 2 յունուար.— Ռիւթէր հեռաւեալը կը ծանուցանէ.

«Բորթ-Արթուրի անձնատուութեան համար կատարուած բանակցութիւնները աւարտեցան կէսօրէն չորս ուկէս ժամ առաջ, յանգելով համաձայնութեան մը անձնատուութեան բացարձակ գիր մը ստորագրելուն համար։ Կը հաստատուի թէ Ճարտարներուն առաջարկած պայմանները ընդունուեր են Ռուսերուն կողմէ։

—Բորթ-Արթուրի վերջին դէպքերուն վրայ Նոյնի զօրավարին տեղեկագիրները Թոքիոյի մէջ ոնկարագրելի խանդավառութիւն մը առաջ բերին։ Ժողովրդեան սաստիկ բազմութիւն փողոցները կը պատի Պանծալի (տաղթութիւն) գալով։

ԹՈՒՌԻՕ.— (Պատասխանաց).—Եամագատա մարշալը Նոյնի զօրավարին հաղորդեց Միքատոյին հրամանը՝ զինուորական պատիւներ ընծայելու Շթօսէլ զօրավարին, իր երկրին նկատմամբ ցոյց տուած դիւցազնական անձնուիրութեանը համար։

—Նոյնի զօրավարին մէկ տեղեկագիրը կ'ըսէ.

«Ռուսերը հեռացան Քիքատնչանի արեւելեան ամրոցներէն, զոյնս քանդելէ ետքը։ Ճարտարները գրեթէ առանց ամէնքն ալ գրաւեցին։ Ռուսերը նաեւ օդը հանեցին նաւահանգիստին մէջ գտնուած նաւերը։ Նաեւ քանդեցին նաւահանգիստին մատաքը։ Ճարտարները այս առաւօտեան վեր դարձուցին իրենց զինուորական գործողութիւնները, սպասելով անձնատուութեան բանակցութեանց աւարտելուն։

ԲԱՐԻԶ.— Ճարտարական դեսպանատունը կը ծանուցանէ թէ Շթօսէլ զօրավարը Բորթ-Արթուրի անձնատուութիւնը առաջարկեր է։ Միքատոն հեռագրեր է Նոյնի զօրավարին, գովելով Շթօսէլ զօրավարը, եւ հրամայելով զինուորական պատիւներ ընծայել ռուսական պահակազօրքերուն։ Ճարտարական Իկիչի զօրավարին պաշտօն յանձնուած է բանակցիլ անձնատուութեան պայմաններուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճարտ՝ի դեսպանատունը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Միքատոն ընդունած է Շթօսէլ զօրավարին առաջարկութիւնը՝ Բորթ-Արթուրի անձնատուութեան համար բանակցութիւն կատարելու։

ԹՈՒՌԻՕ.— Առջի գիշերը Ռուսերը պարպեցին Բորթ-Արթուրի քանի մը ամրոցները եւ այս առաւօտ օդը հանեցին նաւահանգիստը գտնուած իրենց նաւերէն շատերը։

—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ թշնամութիւնները ընդհատուած են Բորթ-Արթուրի մէջ։ Ռուսական եւ ճարտարական սպայակոյտի սպաներ, այսօր, կէսօրին, պիտի գումարուին՝ անձնատուութեան պայմաններուն վրայ բանակցելու։

—Շթօսէլ զօրավարը, Նոյնի զօրավարին ուղղուած մէկ նամակին մէջ, կ'ըսէ թէ ասկէ վերջը որ եւ է ընդդիմութիւն անօգուտ է։

—Միքատոն, Նոյնի զօրավարին ուղղուած նամակին մէջ, իր բարձր համարումը կը յայտնէ Շթօսէլ զօրավարին համար եւ կը հրամայէ Նոյնի զօրավարին՝ զինուորական ամէն պատիւ ընծայել ռուսական պահակազօրքերուն։

—Բորթ-Արթուրը պաշարող ճարտարական բանակին հրամանատարը կը տեղեկացնէ թէ իր կեդրոնէն զօրախումբ մը ուղարկուեր է Ժամ 7ին գրաւեր է Հ միրցը եւ ժամ 8ին ալ Բալուենկ-Զանի նոր ամրոցը եւ նոյն տեղէն մինչեւ Հ ամրոցը երկարող պաշտպանութեան ամրոցը գրեր։ Այդ գիծը եւ վերոգրեալ ամրոցները ճարտարներուն ձեռքը մնացին։ Առաւօտեան ժամ 8ին ճարտարական ալ կողը սկսաւ ամրակոծել Սաւ-Հուանկ-Թաօ գիւղին հարաւային կողմի բարձունքները եւ լաւ ջանք գրաւել՝ Ռուսերուն կատաղի ընդդիմութիւնը հակառակ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Թակօ ծովակալը, հրամանատար Բորթ-Արթուրի առջեւ գտնուող ճարտարական նաւատորմին, յայտարարութիւն մը հրատարակեր է, որով կը նշանակեցնէ Բորթ-Արթուրի չորրորդ հատուածի պաշարման գիծերուն տարածութիւնը։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Պիրժեվիա Վիքսն մոսքի յունուար 1 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Մուրքէնէն.—«Այս առաւօտ բուռն թնդանօթաձգութիւն մը սկսաւ կեդրոնը, որուն հետեւեցաւ սարկաւ հրացանաձգութիւն մը։ Սաստիկ փոթորիկ մը ձիւնի փչելի ամպեր բարձրացուց՝ վարագոյր մը կազմել վ. ճարտարներուն ջանքը կեդրոնին հետ ճակատամարտի բռնուելու, չյաջողեցաւ եւ կատարեալ ձախողուած մը եղաւ ճարտարներուն համար, որոնք հարկադրուեցան նահանջել, մեծամեծ կորուստներով։

ԲԱՐԻԶ.— Մուքդէնէն կը հեռագրեն թէ ռուսական բանակը մօտիս յարձակողականի պիտի ելնի։

(Միւս հեռագիրները տե՛սայս օրուան Գիշերուան Հեռագիրներու բաժնին մէջ։)

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 31 դեկտ.—Ճարտարի ծովային դարձոց նախարարութիւնը կը հրատարակէ ռուսական Սեվաստոպոլ զրահաւորին մէկ սպային նամակը։ Այդ սպան Ճարտարներուն ձեռքը գերի ինկած էր։ Նոյն նամակին մէջ ըսուած է.—«Բորթ-Արթուր մինչեւ դեկտ. վերջ հոգիս կրնայ դիմանալ, անկէց ետքը չի կրնար ընդդիմութեան ասկայ։ Դեռ կատարելապէս յայտնի չէ թէ Ճարտարները ո՛րքան յառաջդիմութիւններ ըրած են բերդաքաղաքին կեդրոնին մէջ, բայց նոր յառաջխաղացութեան մը կարելի չէ դիմադրութիւնը ընել հին ուժով։ Պալթիկի նաւատորմին ուշանալը Բորթ-Արթուրի համար խիստ ցաւալի պարագայ մը եղաւ։ Պաշարման սխալ վախմանը որ ըստ օրէ կը մօտենայ։ Բորթ-Արթուրի շրջակայքներուն անառիկ ըլլալուն ենթադրութիւնը լոկ առասպել է։ «203. մէթր» բլուրին գրաւուելէն վերջ բերդաքաղաքին անկումը անխուսափելի եղաւ։ Բաղաքին հին մասին մէջ միայն կարելի է ընդդիմութիւն ընել քիչ մը։ Բորթ-Արթուրի մէջ այլ եւս փայտ չի գտնուիր։ եւ ամէն մարդ ցուրտէն կը դողայ։ Ռազմամթերք հասցնելն ալ անկարելի է։ Գիկ-Արթր անգլիական չոգենաւը որ Բորթ-Արթուրի ճարտարական գիծը կրցաւ խզել, բանկարեղէն միայն բերաւ։ Բաղաքին մեկուսացուելը կատարեալ իրողութիւն մըն է հիմա։» Նամակը կը վերջանայ սա՝ յայտարարելով թէ բերդաքաղաքին պաշտպանողները եւ նաւաղները որոշած են մինչեւ վերջը արտասովոր ուժգնութեամբ կռուիլ իրենց պարարտը փրկելու համար։

*** Շանկայէն ալ կը հեռագրուի Տէյլի Թելեկրաֆ՝ թէ Բորթ-Արթուրի ռուս գերիները կը պատմեն որ մարտանաւերէն ցամաք ելլող ռուս նաւաղներուն մէկ երրորդ մասը ինկած է։ Զօրավար Շթօսէլ խիստ վհատեր է, եւ միւս բարձրաստիճան սպաները արդէն մասամբ բոլորովին անգործութեան դատապարտուած են իրենց վէրքերուն պատճառաւ, եւ կամ սպանուած ըլլալով։ Դէպ ի Սանկտ-Պետերբուրգ բերդերը երկարող ճարտարական ականներուն զեռեղման գործը առաջ կը տարուի մեծ դիւրութեամբ։ Այդ երկու բերդերուն կացութիւնը վերջուած է։ Այսօր վաղը ճարտարական նոր յաջողութիւններու կը սպասուի։

*** Թոքիոյէն Մորնինգ Բոսթի՝ ալ կը հեռագրեն թէ ճարտարները ուարտեր են ականի զնեղումը Զանկթուշան բերդին մօտ եւ այսօր վաղը պիտի բանկցնեն զայն։ Բանի մը օրէն վերջապէս այդ բերդին անկումն ալ տեղի պիտի ունենայ։

*** Բուրբոնթքին զօրավարին բանակին կեդրոնէն կը հեռագրեն գերման թղթակիցները իրենց թերթերուն թէ Ռուսերը սկսած են նոր ամրութիւններու գիծ մը շինել Բորթ-Արթուրի գրաւուած բերդերուն եւեւը։ Թոքիոյէն ալ կը հեռագրուի թէ այս միջոցիս Ռուրբոնթքին իր կէսերուն վրայ սկսած է շարժումներ ընել. 30,000 հոգի ղրկած է Թիլինկէն Զէնկցու եւ Թալուոթունկէն։ Այս երկու կեդրոնները Մուքանէն դիւրին մղոն ամրեւելեան կողմը կը գտնուին տիպէս որ Ռուսերը կը թաքին զօրացնել իրենց ձախ թեւը։

*** Լանտանի թերթերուն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Բորթ-Արթուրի քաղաքային կացութիւնը խիստ կնեռամած է։ Կուսակցութիւնները երկուքի բաժնուած են, ռուսասէր եւ ճարտասէր։ Կառավարութիւնը դարձեալ դիմում ըրեր է ճարտարի՝ ներքին անդորրութիւնը պահպանելու համար միջոցներ ձեռք առնելու։

ՂԱԼԱՔԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 18 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թանսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	95	25
Ղամէնէն բարձր գին	»	95	25
Ամէնէն վար գին	»	95	15
Բուլգարիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	125	50
Ամէնէն բարձր գին	»	125	50
Ամէնէն վար գին	»	125	37

ԲԱՑՈՒՄ 21 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թանսոլիտէ Միացեալ	ֆ. Ֆ.	95	29
Բուլգարիի Երկաթուղի	ֆր.	125	—
Եիրմիսէկ Խալիթէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէնթ		15	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պարք		440	—
Տէրքս		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	62
Թրամուէյ բանենեալդի		6	35
» ժուլեանա		2	10
» պարտաճուզի		494	—
Գարտի Ֆ. Պոլսոյ		519	—
Թրանսվալ		108	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էմիբսիէն Ա		292	—
» » » Բ		268	20
Լավրիտ		57	50
Ճնաստլրի Երկաթուղի բանենեալդի		12	62
» պարտաճուզի	«	538	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ

Ռնտան 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	85
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	55
Վիէննա չէք	ֆիորդ.	81	82

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	57	18
Ազգային ոսկի	»	169	37
Ռօլ եմբէրիալ	»	89	20
Քրքիմց	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	105	06
Մէճիտիէ	»	—	—
ուսպի Ղոզոզրամ	Օ. Ո.	6	58

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ.

Օսմ. մաքսատան հարիւրին հինգ առկասուար պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ տարի թիւ 25 կարօնները, որոնց վճարման պայմանաժամը աւարտած է 1899 յունվարին, եթէ մինչեւ դեկտ. 31)13 յունուար 1905 չներկայացուին, փոխարժէքը ստացուելու համար, անարժէք պիտի նկատուին։

* *

Օսմ. հինգ առ հարիւր սովորական պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ տարի թիւ 5 կարօնը, որուն վճարման պայմանաժամը 1899 յունուարին աւարտած է, եւ որոնք ցարդ ներկայացուած չեն, եթէ մինչեւ դեկտ. 31)13 յունուար 1905 չներկայացուին, փոխարժէքը ստացուելու համար անարժէք պիտի նկատուին։

5—8

3000 ՔՈՒԲՈՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ ԵՐԵՍՈՒՆ ՁԵՂՔ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՄՆԸՀԻՆԳ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ Ղալաթիա, Մեծ-Միլլէր խանի երրորդ կիսի մէջ

Զմրան եղանակը սկսած ըլլալով արդէն, կը փութանք գործարանի ձէնն հարիւրին 30 դեղչով ծախել 3000 քուբան ձմրան կերպասներու, որոնք մեծաքանակ վաճառումէն ազատուած են եւ կը լոգկանան ֆրանսական եւ անգլիական ուռգոյն ապրանքներէ, վերջերս ամբողջ հագուստի ու տարաի չինութեան լաստուկ։ Մեր յանախորդները, որոնք նախորդ երկու ցուցադրութեանց ատեն հմայուած գոյացուցած են ընծայուած իրական առաւելութեանց մասին, այս անգամ ալ անոնց օգուտ պիտի քաղեն բացառիկ առիթէն։ Ձեղչով վաճառումը սկսած է։ Գիներնը անփոփոխ են։ կիրակի օրերը բաց է։

60 5—10

PHOENIX ASSURANCE L Co.

«ՓԻՆԻՔՍ»

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ ԵՎ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈՂԻՍ 1869ԹՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ դրամ

Ա.ՆԳԼ. ՈՍԿԻ 4,218,000

ՓԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վճռուած մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՓԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒԾ։ Ցա՛րդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանճ Օթօմանճի խան Ղալաթիա

Փոխ գործակալք Պոլիս ՌՈՒԲ. ԱԲ

ՍԱՆԻ ՇԳԱՆԳՐԱՄ, ՐՍԻԹՋ 1900 Ք

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔԻ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մառաններէն*

Վարուսիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարուլուծումը

1908 յունուար 2էն սկսելով ինքնաքէրքարամէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 լիտր։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ լիտրէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ՌՆԱԿԱՆ, ՋՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՌՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքուլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷի, Պորտոյ գիտութեանց Ֆաքուլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրկիոյ քաղաքապետութեան երգուեալ քիմիագէտ Մ. ԷՆՈՒԻ, Մ. Բեղերսպուրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԻ եւ Օաէսալի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Դասսենեակ եւ մթերանոց։ ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՔԱԲԱԳԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Էրիմէթին եւ խցանի բաբսիլեներուն վրայ պահանջել զործարանին գնահատականը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 22—50

(ԿԱՆԱՆԱՑԻ ԽԵՂ)

Ծաղոտական Թէյ

Թէյը, որ այսօր գրեթէ բոլոր ժողովրդոց գլխաւոր ըմպելին դարձած է, ամենքան բազմաթիւ տեսակներ ունի որ, արդարեւ գործածողներուն համար բաւական դժուարութիւն մը ընել։ Այդ տեսակներէն ամենքը նշանաւոր են իբր տեսորհական եւ քաղցրաբոյր, ամենքալ թէեւ նոյնքան տեսորմելի համ ու հոտ չունին, գերազանց են սակայն իրը կողդուրիչ եւ զօրացուցիչ. վերջապէս իւրաքանչիւր թէյ իր ուրոյն յատկութիւններն ունին որոնք զինքը կը զանազանեն ուրիշ, տեսակներէ։

Սակայն կայ թէյ մը, որ այդ յատկութեանց ամենէն կարեւորները կը միացնէ իվերայ, այսինքն գոյն, համ, հոտ եւ մանաւանդ կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ անուշագնաց ազդեցութիւն մը, եւ այդ թէյն է Ճարոնի թէյը, որ այդ յատկութեանց չնորհիւ կը յարմարի ամէն տարիքի եւ կազմութեան, ամէն կլիմայի եւ եղանակի եւ ամէն ճաշակի։

MARQUE DEPOSEE

Նավուռեան եւ խազուլեան թէյի մեծ վաճառատուներ, իր բազմաթիւ յաջողութեանց ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ մեծաքանակ ներածած է ճարոնական դուս թէյ մասնաւոր եւ իսկական առաջին տարիքի բոլոր անոյշ, որ կը փափաքին ունենալ թէյ մը։

Համով, հոտով առողջապահիկ եւ կազդուրիչ։

Սոյն վաճառատան մէջ կան նաեւ հնդկական, չինական, Սէյլան եւ Ճավայի ամենալաւ տեսակ թէյեր։ 58 19—40

Ուսումնասիրեցէք մարգայի

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակագոյց կառավարութ. երթեւեկ.

1904 հոկտ 25 (Ն Տ) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ ԷՐԷՑԻԼ—ՊՈՒԼԿՈՎՈՒԼՈՒ ԳԻՇ

Ե Ր թ 662

		Ապր. և Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մեկ.	12 30
Գոչիկ խան		1 1
Զմիւրնա		1 45
Արբգ Լօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
արաման	ժամ.	3 13
	մկն.	3 28
Սիւրօվա		3 54
Սարտ ՀԸ-Տէրպէնտ		4 44
Սրտա		5 20
Եէնիլի	ժամ.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու	ժամ. իրիկ.	6 20

Դ Ա Ր Ձ 621

		Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Եէնիլի	ժամ.	6 50
	մկն.	8 50
Սրտա		9 17
Արրանտը-Տէրպէնտ		10 1
Սիւրօվա		10 43
Գարաման	ժամ.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արբգ Լօրէն		12 24
Զմիւրնա		1 —
Գոչիկ խան		1 36
Գոնիա	ժամ. իրիկ.	2 5

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1904 Հոկտ. 23էն ցետ անօրէնութիւն։ 19—50

Վոսփորէն կամուրջ

1 28 Դուզ. պէշիկ. Իւսկիւտար։
1 5 ՍԱԷՆ. Մրկ. Ր. Հիսար. ա. հիսաբ. զանտ. Պէպ. արնավ. չէնկ. պէյլ. օրՁ.
2 10 ՕրՁ. պէշիր. սկիւտար.
2 18 Պէշիկ. սկիւտ.
1 50 Ա. հիսար. պէպ. արնավ. չէնկ. օրՁ.
2 40 Դուզվ. սկիւտար.
1 30 ԵՆմ. մէզվ. պլբտ. Ֆարպ. եէնիր. սՁՆ. մրկ. պէշ.
2 20 Մրկ. ր. հիս. Գէպէր. Արնվ. Դրլ. ՕրՁ. ՊէշիկԹաշ.
2 Գէյր. Բշպ. Զար. Դանդ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վանք. Զէնկ. Գէյլ. զուզվ.
3 15 Դուզվ. պէշիկ. սկիւտ.
2 15 ԵՆմ. մէզվ. պլբտ. Ֆրպ. եէնիր. մրկ պէշիր.
3 ՍԱԷՆ. մրկ. ր. հիսար. պէպ. արն. զրլ. պէշիկ.
3 20 Դուզվ. սկիւտ.
3 պէյր. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ պէշ.
2 45 Բ. ա. զավագ. եէնմ. մէզբ. պլբտ. Թարպ. պէյր. ա. հիսար վանիր. չէնկ. պէյլ. զուզվ.պէշիկ.
4 ՕրՁ. զուզվ. սկիւտ.
4 30 Սկիւտար.
3 15 եէնմ. մէզվ. պլբտ. Ֆրպ. եէնիր. մրկ. պէշիկ.
3 50 ՍԱԷՆ. մրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ. արնվ. զրլ. ՁՕՐ. պէշիկ.
4 30 Զնկլ. պէյլ. Գուզվ. պէշիկ.
4 30 Գէյր. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. պէյլ. պէշիկ.
5 10 Ա. հիսար. վանիր. չէնկիր. պէյլպ. զուզվ. պէշիկԹաշ.
5 20 ՕրՁ. պէշիկԹաշ.
4 30 եէնմՁլ. մէզբպ. պէշբլտ. Ֆարպ. եէնիր. սՁՆ. մրկ. ր. հիսար. պէպ. պէշիկԹաշ։
5 30 Գէպ. արնվտ. զուրլ. օրՁ. պէշիկԹաշ։
6 35 Գէշիկ. զապաՁաշ։
7 20 Դուզվ. պէշիկԹաշ.
5 40 Գէպլրտ. Ֆրպ. պլյզզ. բաշպ. եէնիր. չուպ. սՁՆ. զանլ. մրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ.
6 35 Բ. ա. զավգ. եէնմ. մէզբ. պէշլտ. Ֆրպ. եէնիր. մրկ. ր. հիսար. պէպ. արնվտրբ. զուրլ. օրՁ. պէշիկԹաշ։
7 50 Արնվտրբ. զանիր. չէնկիր. պէյլպ. օրՁ. զուզ. պէշիկԹաշ։
8 եէնմ. մէզբպ. պէշբլտ. Ֆարպ. եէնիր. սՁՆ. մրկ. ր. հիսար. պէպ. արնվտրբ. զուրլ. օրՁ. պէշիկԹաշ։
8 45 Բ. ա. զավագ. մէզբպ. պէ լբ. Ֆրպ. պլզ. բաշպ. ֆ ւպլ. զանլ. ա. հիսաբ. զանտ. վանիր. չէՁԿ. պէյլպ. զուզ. պէշիկԹաշ։
8 55 Գէյզ- բաշպ. եէ.բբ. չուպլ. սՁՆ. զանլ. մրկ.
9 10 եէնմ. մէզբ. պէշբբ. Ֆարպ. եէնիր Մրկ. ր.հիսաբ. պէպ. արնվտ. օրՁ. պէշիկ.
10 10 Գէյզ. եէնիր.
10 30 Գէ.զ. բաշպ. չուպլ, զանլ. ա. հ սաբ. զանտ. չէնկբ. պէյլ. զուզվ. պ՝շիկ.
11 35 անիր. զուրլ.
10 15 Գէյզ. բաշպ. եէնիր. չուպ լ. սՁՆ. զանլ՝ մրկ ր. ա. հիսաբ. գրոնա. պէպ. արնվտ. չէնկ. ա.էյլ. օրՁ. զուզվ. պէշիկ.
11 ԵՆմ. մէզ. պէՁբբ. Ֆաբպ. եէնիր. մրկ. ր. հիսա՝ պէպ. արնվտ. օրՁ. պէշիկ.

Կամուրջէն Վոսփոր

2 30 ԳէշկԹ. օրՁ. զրլ. արՁ՝վ. պէպ. ր. հիս. մրկ. սՁՆ.եՆՁբ. Ֆրպ. պէշբբ. մէզ. եէնմ.
1 45 Սկիւտարէ. զուզվ. օրՁԹաբէ։
2 45 ԳապԹ. պէշկԹ. իւսկ. զուզվ. օրՁ. պէյլ. չէՁԿ. արնվ. Զնբ. պէպ. գանտ. ա. ր. հիս. մրկ. զանլ. սՁՆ. եէՁԿ. բաշապ. պլբզ Ֆարպ. պէՁբբ.
3 5 Իւսկ. զուզվ.
3 — ԳշկԹ. զուզվ. պէյլ. չէՁԿ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բշպ. պէ բզզ
3 15 ԳէշկԹ. չէՁԿբ.
3 50 ԳէշկԹ. սկիւտ. օրՁ.
4 5 Գէշկ. օրՁ. զրլ. արնՁվ. պէպ. ր. հիսաբ մրկ. սՁՆ- եէՁբ. Ֆրպ. պէՁբբ. մէզ. եէՁնմ. ր. ա. զավագ
4 20 ԳապԹ. զուզվ.պէյլ. ՁԿլ. ա. հ.ս.
5 ԳէշկԹ. զուզվ. պէյլ. չէՁԿ.վանիր. զանտ. ա. հիսաբ զանլ. չուպ. բաշապ. պէյզ. Ֆարպ. պէՁբբ. մէզ. եէՁնմ.
6 ԳապԹ. ԳէշկԹ. օրՁ. զրլ. արնվ. պէպ. ր. հիս. մրկ. սՁՆ. եէՁբ. Ֆրպ. պէՁբբ. ԱՀզ. եէՁնմ. ր. ա. զավագ
8 30 Գէպ. զանտ. ր. ա. հիսբ. մրկ. զանլ. սՁՆ. չէՁԿ. եէՁնիր. բաշպ. պէյզ.
6 45 Գշկ. Իւսկ. զուզվ. օրՁ. չէՁԿ. զրլ. Գէյ. աՁՆվանիր.
7 30 ԳէշկԹ. օրՁ. արնվ. պէպ. ր. հիս. մրկ. եէՁՆ. Ֆրպ. պէՁբբ. մէզպ. եէՁնմ.
8 15 ԳապԹ. պէշկԹ. սկիւտ.
8 45 Գշկ. զուզվ. պէյլ. չէՁԿ. վանիր. զանտ ա. հիսաբ. զանլ. չպուբ. բշպ. պէյբզ.
9 50 Մրր. եէՁնբ. պէյբզ.
9 10 ԳէշկԹ. օրՁ. զրլ. արնվ. պէպ. ր. հիս. մրկ. սՁՆ. ենբ. Ֆրպ պէՁբ. մէզպ. եէՁնմ.
10 25 ԳէշբԹ. զանտ. ա. հիսաբ զանլ. չբպուբ. բշպ. պէյբ. մէզպ. ր. ա. զավագը
9 45 Գէշիր. զուզվ. օր . պէյլ. չէՁԿ. արնավ. Գէպէբ. զանտ.
10 30 Գէպ. մրկ. եէՁնբ. Ֆրպ. պէՁբ. մէզ. եէՁ.
10 30 Սկիւտար
11 Սկիւտ. Գուզվ. օրՁ.
10 50 ԳապԹ. պէշկԹ. Գուզվ. պէյլ. չէՁԿ. զրլ. վանիբ.
10 45 ԳէշկԹ. օրՁ. արնվ. պէպ.բ. հիս.
11 30 ԳշԹ. մրկ. սՁՆ. եՆիր. Ֆրպ. պէՁբբ. մէզ եէՁնմ.
11 35 ԳէշկԹ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բաշապ. պէյբզ
11 40 Գէշ.կ. օրՁ. Գոր բ. արնվ. պէպ. ր. հիս. մրրկ. եէՁբ.
11 50 Գուզ. պէյլ չէՁԿ. վանի. պէպ.
12 10 Գէշկ. օրՁ. արնվ. պէպ. բ.հիսաբ. մրբ. սՁՆ.ա.
12 15 ԳէշկԹ. պէյլ. չէՁԿ. զանտլ. ա. հիս. զանլ. բաշապ. պէյբ.
12 15 եէՁբ. Ֆրպ. պէՁբբ. մէզ. եէՁնմ.

Ասոնցմէ զատ Գալաթիայի եւ Սիրքէճիի միջեւ ամէն օր կէս ժամը անգամ մը երթեւեկութիւն կը կատարուի։

Մանաւանդ — ժամ 5.40ին Գէշիքթաշէն մեկնող չոգենաւը սիրոյն Լամսան ամուսն Լասկելի Հիսարէն եկաւ Մրկկեն երեկուան ժամ 11.35ին կամուրջին մեկնողը ասոր վերջինն առաջ պիտի մեկնի։

— Սառուցները ժամը 1.50ին Անտաւոլը Հիսարէն մեկնող չոգենաւը Նեմ. 1 էն պիտի գայ։

—Սառուցները ժամ 1.28ին Գուզվ.էն 1.5ին ՍպէՆ.էն, 2 10ին ՕրԹաք.էն եւ 1.30ին ԵէՆմ.էն մեկնող չոգենաւերը Նեմ. 1էն սկսեալ պիտի դադրին։

ՀԱՃԱԽՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՆԹՈՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔԲԷՄ

Խոյժղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Նուրսոյէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը լաւագոյն չէ, եւ որոնց համար այնքան չենչուու գովեստներ կը կարդացուին Հագգը Էքբէմ խոյժղանը օսմ. ու օտար ժիրկիներու գնահատանքը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութիւնը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ սահմանքի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խոյժղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնդղտապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտ առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուներու եւ դեղատներու մէջ։ Գինն է հինգ դրուշ։ 24 50—50

ԶԷՑԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ ԻՆԳԼԷՆՏԻՊԼ ՍՆՏԵՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ՍԸՐ ԷՆԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ։ Ուղղուած Զեյրուս Բաթէնթ Էնս Լիմիթիտ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն հարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՍՏՈՒԱՐԴ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալպէտմեն խան, Պոլիս

Հայթայթել Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Վալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաւորապէս Սքիւպի Մանաստիրի մէջ։

ԵՌԱԹ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ

ԲԱՐՁՐ. ԿԱՅԼԷՍԻ ԴԻՇԵԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ նոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 Մեքենայի յանձնարարութիւն կուտայ նոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ Բնաւ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Նոսթ գրեթու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՍՏՈՒԱՐԴՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Պոլիս, Ալալէմի խան, Մէյտանճըգ փողոց։ 32 25—48

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դեկտեմբեր։

Գշ. 21/ 3 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւ. Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապլուս-Շամ, Գէրոնա, Ծոփա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Ե. 23,5 Օտեսա ժամը 10ին առաւ։

Շբ. 25,7 Մէթելինս, Իզմիր, Թիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւ։

11 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 26—50

ԳԻՆԷՔ. ԼԷՅԼԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Ռուեանից միջեւ բանուղագ.

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Վիրգորիան	10500	Ֆլամինկոյ	3500
Մաժեսթիք	10500	Լիմիրիան	3500
Ֆէսարիան	10500	Ֆրոտեսիան	3500
Լանքասթրիան	9000	Ֆրանսիան	3500
Նիլսանիֆիա	9000	Բիրէնիան	3200
Ֆոլտիքիան	8000	Ֆինանսիան	2500
Լորտնան	8000	Ֆլորիդան	700
Գասպիան	8000	Ֆրիսիան	3000
Ֆիրտինիան	8000	Լէյքիան	3000
Նուլէրիան	5700	Մինեռ	900
Կամանիան	5700	Ամերիկա	800
Ոլամինիան	5700	Լիսպոն	8
Նորտան	3500		

Ապրանքի տեղեկութիւն կը խնդրուի իրենց տարածքի ազատ փոխադրելու կամ Նամբիրը ժամանակաւոր հանելու համար ինչպէս նաեւ գրելու լրանալուն ժամանակին 24 ժամ առաջ։

Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՆՏՈՒԱՐ ԼԱՆՏԵՆԻՆ

Պալաթիոյ, քարտէզին մէջ։

13 45—50 Ֆրանսական հէն անոյ

ՖԻՆԱՐՏ CUNAR

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ԾԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնի Լիվրբուլի եւ Ռուեանից միջեւ

Անուանք	Թանց	Անուանք	Թանց
Նէրեանիա	18900	Պրիտանիա	550
Սաքսոնիա	18900	Քանատանիա	4341
Լուքանիա	12950	Էլբրա	3329
Լամանանիա	13950	Բաղտա	2945
Ֆալիանիա	8845	Թիրիա	2936
Ուսպրիա	8128	Միրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Մամարիա	2552
Ֆեռիա	7292	Ալէրիա	2181
Ի Ոնիա	7269	Էլբուրզ	16 1

Ակիրբ չոգենաւը, նաւապետ Թարլոր, հոս ժամանեց։

Գիշել առ.	Ճոլի և Սիկըր
38 50	Joly et Seagor

Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Զալաթի, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒԹԵԱՆ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅՇԷՆԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արտադրութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաեւ ուսանողներ խորհուրդ ունի դէմ, ինչպէս նաեւ կենաց վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,[illegible]26 ,[illegible]7 ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամ	14 ,585,000 »
Ապահովագրութիւնները վճարուած դրամ	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ դրամուած ապահովագրին եւ տոկոս	16 585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ Մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վալիտէ, Գալաթիա։

Տեղւոյն, Կ. Պոլսոյ Մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 41 50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ընդունիչ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	497	Նոգս	11	Մարս	724
Ալէքս	3607	Գոլկս	1906	Կրոտոնս	1695	Մարէնկս	2273
Անտէլս	1541	Դորսս	898	Լիրս	775	Մարգէլլս	37[illegible]9
Արիսսրս	2277	Ֆիլտս	43[illegible]1	Հիտալիս	1581	Մրտ.	36[illegible]7
Գասսանս	1822	Տուիրս	987	Հի. առ.	372.	Մրլ	1057
Գորտոնս	1264	Տուրս	3383	Հորաքիս	36[illegible]0	Մոնդէպէլ	1735
Գրավս	1076	Տլաքս	1713	Հոմ. էր	595	Մուրա	24[illegible]9
Գրինոնս	841	Տիտամս	5[illegible]4	Իակս	2354	[illegible]էրս	1033
Գրիֆֆիս	448[illegible]	Էպրս	2464	Իտանս	5[illegible]40	Օմ.	41[illegible]0
Գէլլս	1371	Էլտորատս	1520	Ջ. ենս	1010	Մն ալլս	4036
Գաթրս	1337	Է. ազս	841	Գրլեսս	1058	Օրլան.	1535
Գամէս	1244	Ֆիտս	924	Գրլրինս	1307	Բանէրս	637
Գէզս	1694	Ֆիլ. ա տ	1828	Տոլնս	1700	Բոլ	510
Գիրակ	2729	Ֆլամինկ	849	Լէս	1053	Բլալնս	229
Մ. սէլս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լլբանս	2272	Բրլ. ր	1663
Գլիս	1697	Գա լիէս	3063	Լիվրպուլս	1[illegible]3	Ռոլլ	1613
Գոլդրաս	4235	Գիլմանս	1243	Լոնէյզ	319	ոսէր	1789

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Թալյը չոգենաւը, նաւապետ Թարն։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին։

Միքsoso չոգենաւը, նաւապետ Թորը, ամսոյս 12ին։

Ակիբօ չոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 24ին։

Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՔՈՄՊԱՆԻ

Թիւ 22—24, Քիւլիւք Մէլեթ խան, Գալաթիա 10 48—50

''ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԲԵՐԲՈՆԸ (222

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործակորուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԹԻՐՈՅԴ ՄԱՍ

Գ.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ...

Բայց ժօզէֆին կէրբ սակայն չէր դադրած տառապելէ։

Ալքէ ը նորէն բացաւ։ Թիչ մը տաղաւառ ընդվզեցուցիչ զգացումներ չկին ցուցներ։ Նոյն իսկ աղուոր պիտի ըլլային անոնք, եթէ երբեք գոյութիւն ունենային թարթիչներն ու յօնքերը։

—Ինծի նայէ՛, սիրելիս, ըսաւ հիւանդը։

Սիւզան հնազանդեցաւ։

—Որքա՜ն գեղեցիկ ես... Մարդ մ'բքան հարամ պիտի ըլլար՝ քեզի պէս աղջիկ մը ունենալուն համար... Եթէ երբեք քեզ լքած չըլլար...

—Ո՛չ։ Չեմ հաւատար որ լքած ըլլայ զիս։

—Իրաւունք ունիս... Աւելի՛ լաւ է, այդպէս հաւատալը։

Ու շարունակելով դիտել, ժօզէֆին յարեց խոր ձայնով մը.

—Ինանքը ի՞նչ բան վերապահած է քեզի... կ'ուզէք անոր ճակատը վրայ կարդալ ճակատագիրդ... չառ տառապես ցաւ, խեղճ սիրունիկս...

—Զնդէ նուազ, բարեկամուհիս։

—Բու տարիքդ ունեցած ատենս հոգ ըսուած բանը չկար իմ մէջս։

Մանկամարդ աղջկան ճակատին վրայ ծալք մը առաջ եկաւ։

—Այո՛, սա իրաւ է որ չատ դժբախտ եղած եմ։

—Մնացք չունի՞ս միթէ։

—Ո՛չ։

—Եւ ոչ ալ բարեկա՞մ։

—Ո՛չ... օ՜հ, ներդուութիւն, ժօզէֆին։ Դուք միակ բացառութիւնն էք... կ'ուզեմ անձնէր ըլլալ ձեզի, ունեցած պարտքս հատուցանելու համար։

—Լա՛ւ... բան մը կա պարտքի ինծի... Ընդհակառակը՝ դուն եղար հոս զուարթութիւն բերողը, բան մը օրուն վրայ չէի խորհեր ընաւ։ Բաղդաւորութիւն ունեցայ քեզի հանդիպելով։

—Հապա ո՞ւ։

—Ամէն ինչ մոռցայ էր իմ չուրջս... Դուն փոքր լոյս մը եղար մթին գիշերուան մէջ... Նոյն իսկ այս պահուս բերկրանք մը չի՛ ինծի համար քու ալքերուդ մէջ տեսնել լուսաւորներուն փայլը, զիս չլսպասող մթութեան ծոցը...

—Խեղճ ժօզէֆին...

Արցունքներ կ'ակօսէին Սիւզանի ալիս գունեան դէմքը։

—Պէտք չէ արտասուել, չարունակեց գործակատարէն... Այլքերդ պիտի նեսամսցնեն, քու աղուոր աչքերդ... Չեմ ուզեր որ երկինքը տմպտած ըլլայ... Ու խորհիլ թէ այնքան վիշտ ու նեղութիւն կրած ես...

—Իմ դժբախտութեանս պատճառը ե՞ս եմ, յարեց Սիւզան խորունկ ձայնով... Ինքզինքս մեղադրելու բաներ ունիմ։

—Խեղճ աղջիկ, ըսաւ ժօզէֆին, Միամքս կ'անցնէր։

—Օ՜հ, ձեր ենթադրածը չէ, պատասխանեց Սիւզան, կասկածիր եղած։

—Իրա՜ւ կ'ըսես... Ուրեմն ինչ բանի համար կ'ամբաստանես ինքզինքդ... Ընդհանրապէս, այս աշխարհի վրայ, այրեր են որ կիները կորստեան կը մատնեն... Եւ իսկ եթէ հրապուրուած չըլլայի այն օրվան կողմէ որ իմ փոքրիկ ժանիս հալը եղած է, այսօր տիկին Տէմիշի պանդոկը չպիտի գտնուէի...

—Իմ վրա՞ս կը խօսիք, ըսաւ տիկին Տէմիշ, դուռին բացուածքին մէջ կեցած։

—Այո՛, յարեց ժօզէֆին դառն ժպիտով մը... Եւ ալ ճիշդ այս պահուս ձեր վրայ չարախօսութիւններ կ'ընէի։

—Պա՜հ, այդ բանը չարգիլեր զգացումս։

—Այնքան մարդիկ երախտապարտ կացուցած էք որ, նոյն իսկ անոնց անուները չէք յիշեր... Զատկի առջի օրն էր...

—Ինչո՞ւ համար իմ քովս չեկաւ այդ թաթիրինը... Պիտի ընդունէի զինքը։

—Պատկած ըլլալուդ, չուզեցի ան հանգիստ ընել ձեզ... Մեաց որ, խաստացաւ նորէն գալու, եւ խնդրեց ինէ այս փոքր գումարը ձեզի յանձնելու։

Ծրչատակները ամփոփելով, ժօզէֆին ի վերջոյ ուշադրութեան մէջ զաւ մէկը որ կը նմանէր այդ թաթիրինին։ Ու ինքզինքը դիտեցնելով, սկսաւ փնտռել թէ ուրեմն ինչ զանուէր, սակայն ոչ թէ թղթատարեան զգերթալով, կարեկից չեղող մը ըսաւ.

—Գէթ ինքզինքնան մէջ ինկած չըլլար՝ այդ գումարը ինի վերադարձնելով։

—Օ՜հ, ո՛չ, հաւատաց տիկին Տէմիշ... կ'երեւայ թէ կլօ-Բոյեան մտած է, ուր ծխախտի վրայ կ'ապրատ։ Երիտասարդի մը հետ ծանօթացած է, որուն հետ պիտի ամուսնանայ։

Այս անգամ տիկին Տէմիշ չէր համարձակեր նայիլ Սիւզանի, վախնալով որ մանկամարդ աղջիկը չէներքէ ճարտարօրէն ընեան իր ուսը։ Ուստի չուտով մը երբրդ լուրին անցաւ։

—Մայրիկս թաթաստրկան ծրար մը ղրկած է... Անոր մէջ կան երկու վառեակ, ներ ունենալէ, յարեց տիկին Տէմիշ ուրախ ձայնով մը... բարեկամուհիներս, երկաթ հոտ բարի լաւ պիտի աւետեմ ձեզի։

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

Տիկին Տէմիշ խուսափուկ ակնարկ մը փոխանակեց Սիւզանի հետ։ Հիւանդը հանդարտցնելու համար լերիրանք մը պիտի ընէր, եւ այդ մասին կ'ուզէր ինքզինքը արդարացնել մանկամարդ աղջկան առջեւ։

—Վէրի վաճառատան անօրէնին հետ խօսեցայ... Տրամադիր է Սիւզանը իր քովը առնելու։

—Անուշնամութեանց վաճառատունը, հարցուց ժօզէֆին, որուն դէմքը իր մտայուութիւնը կորնցուց քիչ մը։

—Բայց այ՜... Ամբողջ օրը օ՜ր քալելնը, ոտաւորն ու լամպար պիտի բուրէ վրայէն։

—Լուցկիի գործէն կ'ազատի։

—Տ օրէնը վերջնական պատասխան մը պիտի տայ չարթաւն վերը... Դանքերկրորդին... Բաթէրին անունով կին մը եկաւ... Չ